

238

भारत सरकार
GOVERNMENT OF INDIA
राष्ट्रीय पुस्तकालय, कलकत्ता
NATIONAL LIBRARY, CALCUTTA

वर्ग संख्या

Class No.

पुस्तक संख्या

Book No.

श्री० पु० ३८

N. L. 38.

Te
923
L 293n

MCIPC—S4—13 LNL/64—30-12-64—50,000.

GOVERNMENT OF INDIA
NATIONAL LIBRARY
CALCUTTA.

This book was taken from the Library on the date last stamped. A late fee of 6 nP. will be charged for each day the book is kept beyond a month.

నానకు నిత్య.

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం గారిచే

రచియింపబడి

కాశీమండలికాంతవల్లభం

మట్టే నువ్వురావు గారిచే

ప్రకటింపబడియె.

మొదటికూర్పు 2000 ప్రతులు.

కాశీనాథ :

స్కేప్ లంబి కో., ముద్రాక్షరకాలమ్మబ్బెలము.

1920

[అవధి కావచ్చును]

ర. నం 0—16222

నానకు రిత్తి.

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం గారిచే

రచియింపఁబడి

రాజమండ్రివాస్తవ్యులకు

మట్టే నువ్వారావు గారిచే

ప్రకటింపఁబడియె.

ముద్రణము 2000 ప్రతులు.

కాకివాడ :

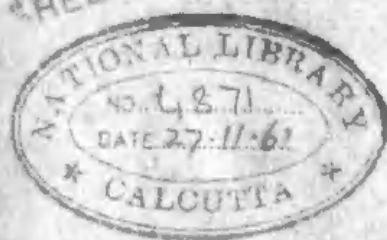
స్కేప్ టెంపు కో., ముద్రాక్షరశాలమ్మచిరమ.

1920

Ref
K.T.B. 200

Te
923
L 293 n

SELF LISTED

B.

ప్రతిక

హిందూస్థానమున వాయువ్యదిగ్భాగమందు పూర్వము నుండియు సుప్రసిద్ధమగు పాంచాల మను దేశము గలదు. అది క్రస్తుతము పంజాబు దేశమను పేర వ్యవహరింపఁ బడుచున్నది. ఆ దేశమునందు లాహోరు ముఖ్యపట్టణము. ఆ నగరమునకు సమీపమున “టాల్వండి” యను పల్లె యొకటి కలదు. నానకు “టాల్వండి” గ్రామమందు క్రీ॥ శ॥ 1468 నే సోవత్సరమున జన్మించెను. నానకు సీకుమతమును స్థాపించిన మహాత్ముడు. జనులు సనాతనము లగు నుత్తమధర్మముల విడచి దురాచారములే సదాచారములుగ భావించి భ్రష్టులగుచుండఁజూచి జాలినొంది కేవల లోకోపకార పరాయణుడై నానకు పరమార్థ మెఱుంగక గతాను గతిగముగ పథోగతిపాలగుచుండిన తోడిజనుల నుద్ధరించుటకు మంచిదాంజూపిన మహామభావు డగుటచే నాతనిచరిత్రము నెల్లవారు జనువదగినదని వ్రాయఁబూనిరి.

ఇట్లు,

గోంధక ర.

నా న కు చ రి త్ర .

పృథ్విమాధ్యాయము.

నానకు క్షత్రియ సంశస్థుడు. తంజ్జిపేరు కాశుడు. తల్లి పేరు త్రిప్తాదేవి. కాశుడు కొలువెడిగ్రామమునకు మునసబగుటచేత మిక్కిలి పలుకుబడి గలిగి లోకవ్యవహారవేదియై మితవ్యయముచేత ధనమకూడబెట్టి వక్రివ్యాపారము చేయుచు గౌరవముగఁ గాలక్షేపము చేయుచుండెను; కాని వానినోరు ముంచిది కాదు హృదయశుద్ధిసము. జనులతోఁ గలసి మెలసి యుండుట కిష్టములేనివాడు. ఆశగలవాడు అందుచేత గ్రామవాసులు వానికిఁజూకి పైకి వానియొక మిత్రభావముఁ జూపినను మనసులతో వానివిద్వేషించిరి. వానిభార్య త్రిప్తాదేవి గుణములలో మగనిం జూలక భిన్నశీలము గలదై నోటిమంచి తత్వము సాధుస్వభావము గలిగి గ్రామవాసులచే గౌరవింపఁబడుచు వచ్చెను. మగడు భూర్తవర్తనుడై చీటికిమాటికి మహాకోపపరవశుడై తన్ను సిలుగులబెట్టుచు వచ్చినను త్రిప్తా

దేవి యోరిమిగలిగి మగనిపూట జనదాటక వానియెడ గడు
భక్తిగలిగి యుండెను. తండ్రియొక్క మనోవార్ధ్యము తల్లి
యొక్క సామీప్యము గ్రహించి యాదంపతులకే నానకు
జన్మించెను.

అతని జన్మదినము నిర్ణయించుటకుఁ దగిన యాధార
ములు. కానరావు కొందఱు వాని పుట్టినదినము కార్తికశుద్ధ
పూర్ణిమ యనుచున్నారు. మఱి కొందఱు వైశాఖశుద్ధతదియ
యనుచున్నారు. కార్తికశుద్ధపూర్ణిమనాడు నానకు జ్ఞాపకా
ర్థము టాలువెండి గ్రామములోఁ బ్రతిసంవత్సరము తీర్థముజ
రుగుచుండుటచే వానిజన్మదినము కార్తికపూర్ణిమయేకాని వై
శాఖశుద్ధతదియ కాదని నిశ్చయింపవలసియున్నది. ఆరాత్రి
నిశీధనమయమున స్వధర్మభిష్టులగు హిందువులను మంచిదా
రినిరి. ద్విప్పదలంచిన యామహత్ముఁ డవతరించెను.

మనదేశమున గొప్పవారి పుట్టుకలు సామాన్యమును
మృత జన్మములకంటె విచిత్రముగ వర్ణింపబడుచుండును.
రామ, కృష్ణాదిమహాత్ములు జన్మించినప్పుడు మహాద్భుతము
లనేకములు జరిగినట్లు మనవారు పురాణములలో వర్ణించి
యుండుటచే నిటీవలివారును మహాపురుషుల జన్మకాలమునఁ
కు వింతలు పొడకట్టినట్లు వ్రాయఁదొడంగిరి. నానకు చరిత్ర
యు వ్రాసినవారు గూడ నీవృద్ధాచారము నతిక్రమింపకవా
నప్పుడు లోకసామాన్యముగ వ్రాసిరి. నానకు పుట్టినతోడనే

సగము నవ్వును సగము మాటలాడుచున్న మనుష్యుని కంఠ
ధ్వని గలుగునట్లేడ్చినని మంత్రీసాని చెప్పెనుట. అంతటి స
త్యమేమనగా నానకు తన తండ్రి పుట్టినట్లు చాత పుట్టినట్లు
దక్కినమానవులందఱుం బుట్టినట్లు బుట్టియుండును. అందఱు
శిశువు లేడ్చినట్లే యేడ్చియుండును. కాని యతని చరిత్రము
వ్రాసినవారు వాని గొప్పతన మంతయు జూచిన పిదప నతఁ
డా కాలమున లోకైక పూజ్యుడైన పిదప వ్రాసియుండురు.
కావున సంతతిమహానుభావుడు తక్కిన సామర మానవులవ
లె బుట్టియుండఁ దని నమ్మి మూర్ఖజనములు చెప్పుకొను మ
హాద్భుతములు కొన్ని వాని యవతార ఘట్టమునందు జేర్చి
యుండురు. అట్లే కాకున్న ప్రకృతిధర్మములు భేదమునందన
లసియుండు. అద్భుతమాలు మహిమలు మొదలగునవి మూర్ఖు
ల మనస్సులలో నుద్భవించుచునుగాని నిజముగ జరుగవు.

ఒకనిపుట్టుకలో ఘనత యుండదు. ఒకనిపుట్టుకలో నై
చ్చముండదు. ఎవఁడును జన్మించినతోడనే మాటలాడఁడు. త
రువాత నంత గొప్పవాఁడైనను మనుష్యుఁడుపుట్టినప్పుడందఱి
వలెనే యాకలి దప్పిక నిద్ర మొదలగు లక్షణములు గలిగి
యుండును. ఇట్లనుటచేత కొందఱు మనుష్యుల యం దద్భుత
తక్తలేదని నేననుట లేదు. మనుష్యుని బుద్ధి వికసించినపిదప వా
ని విద్యంబట్టియు జ్ఞానముంబట్టియు నెక్కింకని కసాధారణ
ప్రజ గలుగుచుండును. ఒక్కొక్కనికి విస్తారము విద్యలేకపో

యినను దైవభక్తి భారదయ శత్రోందియత్వము బాహ్యము సంబంధించి నానాట నభివృద్ధి చెందును. ఇట్టి సత్పురుషులే పరోపకార పరాయణులై జీవితమంతయు పరమార్థమునకు ధారపోయుదురు. ఈనాటికి పుట్టినప్పుడప్పుడప్పుడములతోఁ బుట్టకున్నను యుక్త వయస్కుఁడైన పిదప భక్తాగ్రగణ్యుడయ్యె.

హిందువులలోఁ బుత్ర సంతానముగలుగుట పరమానందహీనులు. అదివలకు పుత్రసంతానము లేనిపురుషునకుఁ గుమారుఁడు గలిగినప్పుడాకుటఁబనునకుఁ బొడిము నానందము నెవఁడు వర్ణింపగలఁడు! పున్నమినాటిరాత్రిఁ బుత్రిఁడుకలుగుటయు మరునాఁడుదయమునఁ గాఢనిగృహము మహానందనిలయమైయుండెను. కాఢున కిదివలకొక కూతురుండెను. ఎందఁరాడుబిడ్డలున్నను హిందువులలో మగబిడ్డలులేని మనుష్యుఁడు కేవలము మందభాగ్యుడుగ నెంచబడుటచేఁ గాఢుడ. పుత్రోత్పత్తియైనతోడనే తాను ధన్యుడనయినని తలంచి సంతోషపరవశుడై తత్రణము పురోహితుంబిలిపించి బాలుని భవిష్యద్దశను గూర్చియున్న యెఱుంగవలయునని బాకము వాఁయుమని కోరెను. ఇట్లు పురోహితుం బిలిపించి వారకము వాఁయువనుటలో గమారని బాలక మఖండాశ్వశృంగంతుముగ నుండుననియె తండ్రి యభిప్రాయము. జ్యోతిష్కృతుడను బండగిరిజ్ఞానము కలవాడు కావునఁ దిండియను

కొన్నిట్లు కుమారుడఖం ద్వార్యసంకుడగుననియు గ్రహము
లన్నియు నుచ్చస్థానముననున్నవనియు తెప్పి యంతలోఁ బోక
బాలునకు స్వేతచ్ఛరాధిపత్యము గూడ గలుగునని వక్కా
యించి తదనుకూలముగ జాతకమువ్రాయ తండ్రి యదిమాచి
మేరమీరిన సంతోషమునందెను. పురోహితుడు జాతకము
నందు బూర్వోదాహృతములగు విషయములకుఁ దోడుగ నా
నకు గొప్పయంతార పురుషుడనియు వానింబోలినవారు ము
న్నెవ్వరు లేరనియు వానిని హిందువులు మహమ్మదీయులు స
మానముగ గౌరవించుతురనియు బుచ్చభూతములు వానికి లోఁ
బడియుండుననియు సత్యంబు పరిమేత్వరాధాధనమునందు నిర
తుండైయుండుననియుఁ గూడ వ్రాసెనట. ఈవిషయములుపు
రోహితుడు మొట్టమొదట జాతకమునందు వ్రాయుట నుబద్ధ
ము. వానకు మతసంస్కర్తయై లోకభ్యాతుడైన పిదప వా
నిభక్తులు మొదలగువారు కల్పించుట నిజము. జాతకములెట్టివో
జాతకములువ్రాయు జ్యోతిష్కులెట్టివారో వానిమాట లెంత
వలకుఁ బ్రమాణములో మన దేశస్థులు చక్కగా నెఱుఁగుదురు
గావున నిచ్చటవిస్తరించి వ్రాయవక్కర నేడు.

కావున పురికిదిసములు గలచినవెనుక గుమారున
కు జాతకర్తములుచేసి వానకని నామకరణముచేసెను. కావున
దు ప్రథమసంలౌఠమైన యాడుబిడ్డకు వధివలకె నానకియని
పేరుపెట్టుటచే నాడుపేరే కాదుకునకుఁగూడ బెట్టవలచి

నా న క ద క త్య

చేసెను. నానకు దృఢతనము దై దివదీపప్రవర్ధమాను డ
య్యెను. ఈతని శైవమునుగూర్చి చరిత్రకారులెవ్వరును దగి
ల్లు వ్రాయ లేవందున వానిచిన్ననాటి లక్షణము లిట్టివనినిర్ణ
యింప నవశకక్యముగాదు. అతడు బాల్యమున దోడిబాలుర
తోడను బాలకులతోడను గలసి మెలసి యాటపాటలలో మె
లంగక తరుచుగ నితరులతో మాటలాడ మెల్లకయుండు వా
డని కొందఱువ్రాసిరి.

ఏడవసంవత్సరముందు దండి వానికక్షరాభ్యాసముచే
సి గురువునకు బహుమానములిచ్చి విద్యాభ్యాసము చేయు
పునుని కొడుకు నప్పగించెను. హిందీభాషను వ్రాయుటచదు
వుట వర్తకుల కుపయోగించు లెక్కలు వేయుట మాత్రమే
యాగ్రామ పాఠశాలలో జెప్పునట్టి విద్యలు బడిపంతులువా
ని కక్షరాభ్యాసముం జేసి తన చెప్పగల విద్యలు గరపుటకు
బాలకుని బడికిం దోడ్కొనిపోయెను. నానకు బడికిపోయి
మొదటినాడు నెమ్మదిగ నుండెను; తాని రెండవనా డతడు
చదువుకొనక యూరక గూర్చుండ గురువు వానిం గసిరి బెద
రించెను. బెడరించుటయు శిష్యుడు గురువుపై దిరుగబడి గురు
వును ఢిక్కించి నాకు చెప్పుటకు నీకేమి చదువు జచ్చవని
వాని నడిగెనట. శిష్యుని ప్రశ్నమువిని గురువు తెల్లబోయి
తాను సకలకాశ్రమములు నేర్చినట్లు ప్రశ్నార్థకమిచ్చెను. ఆ
మాటలు విని నానకు లాకివిద్య నిరుపయోగక మగుటయే

గాక హానికరమనియు దాని నభ్యసించినచో నానారోగములు పుట్టుకొని యెన్నటికిని భయల్పడజాలరనియు మనుష్యులు శ్రద్ధతో నేర్చుకొనవలసిన విద్య వేరొకటి యున్నదనియు సత్యమునుగ్రహించుట భగవంతునియొక భక్తిగలిగియుండుట భగవన్నామము కీర్తనముసేయుట మొదలగునవియే నిజమైనవిద్యలనియు నవియే యుభయలోక తారకములనియు గురువునకు బదులు చెప్పినట్లు. అప్పులుకులు పనికి యంతట నూరకుండక నానకు భక్తితత్వముం దెలుపు శ్లోకము నొకదానిని జదివెనట్లు. ఆశ్లోకార్థమిది.

“ఏ లోకానురాగము సిరాజేసి నీబుద్ధిఫలకము కాగి
తము జేసి నీమనస్సు వ్రాతగాడుగ జేసి పరమేశ్వరుని గూర్చి
వ్రాయుము. వ్రాసి వానియందు దృష్టినిలుపుము. ఏమివ్రా
యవలయునని తలంచుచున్నాడవు. భగవన్నామము వ్రాయు
ము. భగవత్కీర్తనలు వ్రాయుము. భగవంతుడాద్యంతరూ
న్యుడన్న మాట వ్రాయుము. మిత్రుడా! ఇట్టి వ్రాత కన్న
కొంటివేని దేవుని యెదుటకు నీవు బోయి యా కమున నీవు
నడచిన నడతకు సరిగ లెక్క చెప్పువలసివచ్చినప్పుడు కప్పుక
యావ్రాత నీపక్షము బూని కళంకరహితమై నిన్ను రక్షిం
చును.”

ఏమిప్పుడు యేర్పడ వయసు. అ వృద్ధుని నోటనుండి వే
దలవలసిన మాభక్తిరస ప్రభావ వచనములు విని గురువు

నా నకు వ రి త్నము

నాని యసాధారణ శక్తి కచ్చెరువది తన మరబున నప్పు
ప్పుడు పాదము తనకు ముచ్చటయును లుక వేరొందెను
పందేహముల దీర్చుకొనుట కదియే సమయమని యాబా
ననేక ప్రశ్నలు లగిగెను. అదిగల సోదనే నాకు నా
కన్నిటి కవలీలక దగును త్తరము లిచ్చెనట. ఆముత్తరములు
సహేతుకముగ నున్నట్లు తోచుటయు గురువు బాలుడని
మోచక భయభక్తులు మెలిమి జెప్పుచుచున్నందుకు ననుస్మ
రించి యతడు సామాన్యము గావనియు నవకారపురుషుడని
యు జ్ఞాపించెనట. ప్రపంచమును మహావృత్తమును బుద్ధి
వికాసముగల బాలుడు లేరని చెప్పుజాలము గాని యేదేర్ద
యీడు గల బాలకు డట్టి కరమార్గబోధకములగు పలుకులు
పలికెననుట విశ్వసనీయము కాదు.

అతడు పుట్టిపెరిగిన కుటుంబము నిరంతరము వేదాం
త చర్చలతో గృహి చేయుచుండిన పక్షమున బాలకుడ కా
నంబంధములైన మాటలు కొన్ని పట్టుపడి యూచునని మన
సుగాహింపవచ్చును. అట్టిదేదియు నిచ్చట గానరాదు లేక
సహజముగ మహాబుద్ధిమంతుండగు బాలుడు గొప్పవిద్వాం
సులయు విరాగులయు సహవాసము జేయుచుండిన పక్షమున
నివిధములగు పలుకులు గాకపోయినను జ్ఞానగర్భితములగు కొ
న్ని పలుకులు పలికినాడని మనము నమ్మవచ్చును. అది యే

దాంత కృషి లేదు. విరాగులతో సహవాసమున్నట్లు గనబడుచు. మంచివిద్యావ్యాసంగ 'మడివలుకే' యుండవచ్చుననుకొన్న బడికిపోయిన మరునాడే యీచిత్రకథ జరిగెనని చెప్పుచున్నారు. కావున నేవిధమున జూచినను మన మా కథ కమ్మదగినదిగ లేదు. దాని యాధార్థ్య మేమైయుండునన నానకు నోటనుండి యాపలుకులు బడికిపోయిన మరునాడే నాకపోయినను యుక్తవయస్కుడై జ్ఞాననంత్రుడై మతసంస్కృతికాయైన పిదప వానినోటనుండి యావాగ్రత్నములు నెడిలియుండవచ్చును. చరిత్రకారులు వానికి మహిమ లాఠూపియగుదలచి పెద్దనాటి మాటలు పిన్ననాటికి మోల్చి యుండవచ్చును.

అది యుండు నీ సాభాషణములు జరిగిన పిదప నానకు ముఖియెన్నడు బడికి పోయియుండలేదనియు వానిచదువుగెన్నాళ్ళతో ముగిసెననియు చరిత్రకారులు చెప్పుచున్నారు. ఇదియును వాని శిష్యులు వానియందలి భక్తివిశేషముచేత దక్కిన ప్రాకృత పురుషులవలె నతడు చిరకాలము విద్యార్జికొనలేదని లోకమునకు చెల్లుదలచి యట్లు ప్రాసీయుండలేగాని యది నిజమే కాదు. ఏలనన నట్టికుశాగ్రబుద్ధితో జదువుకొనకయే విద్య రాదు. అభ్యసించునప్పుడు విద్య సుక్ష్మముగ గ్రహించునట్టి మనవియుండిన నుండవచ్చు. చదువలెందీతుడైనవాడెప్పుడును లేడు. ముఖియు నానకు హి

దిభాషం జక్కగం జదువను వ్రాయను నెర్పవట్లును లెక్కల
 వ్రాయుటలో బోధయెన్నడు గొంతకాల ముద్యోగములు
 చేసినట్లును మనకుఁ బెక్కుదృష్టాంతములు గలవు. అక్షరా
 భ్యాసమైన మరునాడే చదువు ముగించిన కుట్టవాని కంఠటి
 ప్పజగలుగుట యసంభవము గావున నరని చదువు రెవ్వార్
 చదువుగాక లెండేడ్లచదువో, అంతకంటె కొంచముతక్కువ
 కాలపు చదువో యెయ్యండవచ్చునని మన మూహింప వలసి
 యుండును. ఎట్లయిన వానకు విద్యావిషయమున విస్తారము
 శ్రద్ధ జూపినట్లు గానఁబడదు. కుమారునకుఁ జదువుమీద నె
 క్కుడు తమకము లేదనియో నేర్పినవిద్య సగౌరవముగ దేహ
 యాత్ర గడపుటకు జాలుననియో యెందుచేతను తండ్రి య
 చిరకాలమునే కొద్దికుం జదువమనానిపించెను. అట్లు పాఠశాల
 విడుచునప్పటికి నానకు తొమ్మిదియేండ్ల ప్రియము వాడు.

చదువు మానిపించిన వెంటనే కాళిదాసు కుమారు నే
 దైన వ్యాపారమునం బ్రవేశి పెట్టవలయునని నిశ్చయించుకొనె
 ను. అది మొదలు తండ్రికిఁ గొడుగునకు నడతెగని వైరుధ్య
 మే సంభవించెను. నానకు పృథ్వీముగఁ దండ్రిజెప్పిన పని
 జేయ నిష్టము లేనట్లు గనఁబడకపోయినను దన కైహిక వ్యా
 పారములయం దెంతమాత్రో నిష్టములేదని చెప్పలచేతఁ జెప్పు
 కయే చెప్పుచు వచ్చెను. విద్యాభ్యాసము ముగిసినతోడనే
 కాళిదాసు కుమారుని బనిలో మునుడనుచి బాసెనుటకావరి

తనమున నియోగించెను. నియోగించుటయు నానకు వల్లయు
ని యోపని జేయ నమ్మతించెను. కాని యల్పకాలములో
తన కుమారుడు పనుల కాచుటకు బనికిరాదని కాఘండు
గ్రహించెను. ఏలయున నానకు పరమదయాళువగుటచే నోరు
లేని జంతువులను బలవంతముగ నిర్బంధించి యొక్కచో ని
ల్పుట కూడదని తలంచి పనుల సద్దలింపక యవియుచ్చవచ్చిన
తెఱంగున విహరించుచుండఁ జూచుచు నూరకుండును. తేగ
దూడ తల్లిపాలు కుడువఁదలఁచెనా దాని తల్లిపాలది ఏల కు
డువకూడదని త తణమె యాదూడను పాలు గుడువనిచ్చును.
ఆకుమజ్జియైనను సరియే వండిన చేనైనను సరియే యావు మే
యథలఁచెనా, వాప మది యిచ్చవచ్చినట్లై కసపు తినకూడ
దని తత ణమే దానిని మేయ విడుచును.

పర మేశ్వరుడు మనుష్యులను దదితర జంతువులను స
మానముగ సృష్టించినను మనుష్యుడు లేనిపోని యధికార
ములబూని యతిక్రూరుడై నోరులేని జంతువులను దన
యిచ్చవచ్చిన తెఱంగున బాధలుపెట్టి మరేదిపదార్థములెల్లఁ
దానే యనుభవించుచు నెల్ల సౌఖ్యములఁ దాన్నే పొందుచు
నుండుట యేటిన్యాయమనియు మనుష్యులలో తల్లులు పాలిచ్చి
తమ బిడ్డలఁ బోషించి యెంతో గౌరమునం బెంచుకొను
చుండ పనువు తమ యిచ్చవచ్చినప్పుడు తమ పొదుగుపాఠకు
తమ దూడల కిచ్చుకొనితే కేల స్వాతంత్ర్యముండకూడదనియు

నానకున సంజేహములు పుట్టి శానిని బాధించుదోడగను. వసంజేహములు దోచిన నేమి ఏయోలో వసలుతెట్టిన నేమి మొత్తమునిరాద కొడుకు చేసిన పనులు తండ్రికి గిట్టవచ్చు. నానకు పసులకాపరియైయున్న కాలమున రెండు చిత్రీకథలు జరిగినవట. నానకు పేరెత్తిన వారందఱు తాము నమ్మిన నమ్మకున్న నీయద్భుతకథలు రెండు జెప్పుకొనకమానరు. అందు మొదటి కథ యిది. నానకు మండు పేసగి మొకనాడు పగలు రెండుజాములవేళ నీచెవిగాడు పాచెవికి గొట్టుచున్న పు డూరలైట బసుల కాచుచుండి కునికిపాట్లురాగా నిద్దరవాపజాలక యొక చెట్టుక్రింద బండుకొనియెనట. సూర్యుడు పశ్చిమమునకుపోవుచున్న కొలది చెట్లనీడలు మునుపున్న తావునుండక పోయిచుండుట సహజముకదా! పశ్చిమిధర్మ మట్లున్నను వాడది యేమిచిత్రమోకాని నానకు పండుకొన్న చెట్టునీడ సూర్యగతింబట్టి మార్పుజెందక యున్న తావునేయుండి యాబాతున కెండధిగులకుండ గావించుచుండెనట.

రెండవకథ యీవిధముగనున్నది. గ్రీష్మకాలమున మితియొకదినమున సరేడు వసులగాచుచు ద్విద్రాధరము నాపలేక మట్టమధ్యాహ్నము మరియొకతావున నెండలో బండుకొని గాధనిద్ర జెందెనట. అప్పుడొక వల్లత్రించు తనకడగ వాటునిలలమీద విప్పి పానికెండపోకకుండ సందమోముచేయుచుండెనట. అసమయముననే తాలువెండి గ్రోమునివాని తా

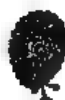
యబులారు గుట్టమిక్కి యెఱుంగుచుండెను నృగ్గ్రామమునందు బోవుచు నానకు పండుకొనియున్న స్థలము సమీపమునుండి చనుచు నామహాద్భుతమును జూచి విస్మయమునై రెప్పవాల్చుక బాలుని వానిగొను సర్పమును జూచుచు గుట్టము వాచెను. కొంతదవ్వుననున్న పరిజను లంతలో వానింగలుసుకొనుటయు రాయబులారు వానింజూచి "యా బాలుడు మృతిసెందెనా" యని యడిగెను. మృతిసెందలేదని వారు బ్రత్యుత్తరము చెప్పుటయు రాయబులారు కడునచ్చెరువడి పామును వెడలగొట్టుమని వారి కానతీయ వారుమిక్కిలి మెలుకువతో బాలున కపాయము గలుగకుండ సర్పమును బెదిరించి యవ్వలకుదోలి బాణమునాసి యరెఱుగె తామెఱిగినవాఁడెప్పుడు వాని తమ యజమానునకుదెల్పిరి. రాయబులారు వెంటనే గుట్టముడిగి బాలుని ముద్దుపెట్టుకొని యరెఱువెన్వఁడో యవతారపురుషుడని నమ్మి గ్రామమునకుబోయి తనచూచినదంతయు బూసగొచ్చినట్లు కాళునిలోఁజెప్పి బాలకుఁడు సాక్షాత్కారమునుమృదు గాఁడు. కావునవానియెడల నెక్కుడు దయజూపుమని బ్రతి మూలి యింటికిబోయెను. ఇట్లు రెండుమూడు సంవత్సరములు కాళుఁడు కుమారుని గోపాలకవృత్తియందు నిలిపి దానికతడు తగదని గ్రహించి కొడుకు చాక చక్కమునుజూపి పాలుపడదగి నదియుఁ బడిన పాలునకు లాభము గలిగించునదియు నగు వృత్తిం బ్రవేశ పెట్టదలంచి యొకపొల్లము వానిచ్చి యందు వృ

పనాయము చేయుమని జానినీ నియోగించెను. అదమవందే పోలమునున్నట్ల విత్తనములనాటుట మున్నగుపనులు జరిగెను. పక్షిదొంగల బారినుండియు ఘండులు మొదలగు జంతువుల బారినుండియు జేను కాపాడుట నానకు పనియైయుండెను.

అతడును దనపోలమున వ్యర్థముగ గూర్చుండక పలు మార్చిట్టుదిరుగుచు గేకలువేయుచు జప్పటులఁజరచుచు చేను కాచుచున్నట్లయగుపడెను. కాని యొకనాడైన నతడు చేతులార వడిసేలక్రిష్టి యెఱుంగడు మీచుమిక్కిలి పక్కపొలములయందలి కావుల పనువులు తనచేల బడినప్పుడు వానిం బారదోలుట తనకెంతో కష్టముగనుండెను. ఒక్కొక్కనాడతడు దయారసమువేర నెడలు మంచి మృగములు పక్షులు యధేచ్ఛముగ బండిన చేను మేయుచుండ గన్నులప్పగించి చూచుచు నూరకుండువాడు. కాళుని మన సెప్పుమను గుమారుని దెసయనుమానా స్పదమైయుండుటచే నెకనాడతడు పోలమునకుంబోయి చేను దెసజూచి యది పాడుగానుండుట గ్రహించి మితిమీరిన కోపమునంది యాబాలకుని మిక్కిలి తూలనాడి దానం దనిచి నెందక నింటికిబోయి తనయుండు మహేశ్వర్యవంతుఁ డగునని జాతకమిచ్చిన పురోహితునిమీదబడివానినెంతయు నిందించెను.

ఆపురోహితుఁడును శాంతముజచ్చి కాళుని కోపకారణమెఱిగి తనపలుకు లనత్యములు కావనియు నానకు సర్వ

లోకపూజ్యుఁ డగుననియు లక్ష్యలకొఱచి జనులకలఁకు మహా-
 పకారము చేయగలవాఁ డగుననియు రాజాధిరాజులైన వాని
 గీచినగీటు దాటక వినయమున మెలంగుచురసెయు బెప్పి వాని
 ననునయించి పంపెనట. నానకుఁ యొక్క చరిత్రకారులు జ్యో-
 తిశ్శాస్త్రమునందు నన్నికలవారగుటచే బైకలుకులు పురో-
 హితుఁడు చెప్పినను చెప్పుకున్నను వానినోట, బెట్టియుందురు.
 ఇక్కడికి నానకు పనులకాపరి తనమునకేగాక న్యవసాయము
 చేయటకుగూడ దగనివాఁడని తండ్రి విస్పష్టముగ గ్రహించి
 వాని నేవృత్తియందు బ్రవేశపెట్టి బాగుచేయనగునోయని
 కొంతకాలము విచారించి యేకనియందు నియోగింపకుండ
 నూరకయే గొన్ని సంవత్సరము లుంచినపక్షమున బాలుండు
 బాగుపడవచ్చునని వాని నైదుసంవత్సరములవఱకు యధేచ్ఛ
 ముగ సంచరింపుమని చెప్పెను.

ను. నానకు తండ్రిగడ సెల్పుకొని బ్రతులుచెప్పది మొదలు
 .. తిదివము మంచి వినియోగమే చేసెద" నన్ను మాటలకు
 తండ్రిగిడిన యర్థముకంటె విపరీతార్థము తోడవారం
 భించెను. ఇందుకు కారణము తండ్రి యభిప్రాయము తెలి
 యకపోవుట కాదు. బయలు చేరిన తోడనే వానిమనస్సు
 సత్కార్యములమీదికిఁ బోయి, శరీరమును బరవశముచేయు
 నతఁడు తనతండ్రి యేమిచేసిననునరే యతఁ డిచ్చినసామ్యుతో
 బియ్యము పప్పు మొదలగు సరకులుకొని మారుబేరమున
 కమ్ముటకంటె యాధనము భగవద్విషయమున వినియోగించు
 ట యుత్తమమని భావించెను.

తండ్రి చెప్పినవిధమునఁ జేయునెడంబడి మరల వాని
 యాజ్ఞకు విరుద్ధముగా వర్తించుట మంచిదికాదని నానకుకొం
 తసేపు విచారించెను; కాని వానిహృదయ మెన్నివిధముల
 మగల్గినను మరలదియ్యె. అతఁడట్లు ధర్మకార్యస్థిత మనస్కు
 డై చనుచుండ మధ్యమార్గమున నొక సన్యాసులగుంపు వాని
 కగపడెను. ఆవారాగు లదివఱకు కొన్నిదినములనుండి యాహార
 రములేక మలమల మాచుచుండిరని విని నానకు మిక్కిలిజాలి
 నుంది బలునివద్దనుండి బలవంతముగాసామ్యువుచ్చుకొని యా
 గుంపు వద్దచేరికిచ్చెను. అవృద్ధసన్యాసియుఁ దన కా సామ్యు
 క్షిరలేదనయుఁ దినుటకు పదార్థము లుపయోగించును గాని
 దుఃఖలుపయోగింప ననియుఁ జెప్పి యాదానమును నిరాకరించి

ద్వితీయాధ్యాయము.

ప బరమదయాశ్రమగునానకు పరుగుపరుగున చావుననుష్ఠ
 పల్లకుఁబోయి గోధుమపింపి చక్కెర పప్పు మొదలగు సరకు
 లఁగొనితెచ్చి వానికి సమర్పించెను. సన్యాసులు వానింబరి
 గ్రహించి పంచాక్షరించిరి నానకు వృద్ధసన్యాసిగో జాలాశీ
 పు వేదాంత చర్చఁజేసి వారచ్చొట్టు విడిచినపిదప మెల్ల మెల్ల
 న యిరిటికఁ బయలుదేరెను. ఈని పానియమగులు యునుచి
 టియట్లు సాగవయ్యె. తనతండ్రి యెట్టివాఁడో తనకుమూఁడఁ
 దలఁచిన రూపదయెట్టిదో యెఱుఁగుటచే నతఁడు మొగగొ
 దారిలో నమమనము ॥ అయ్యో నేనేలవరవశుఁడనై పోతి
 నోయి” యని బలునిగో పలుక బలుఁడును ॥ నద్దని నేరుఁడు
 త్తుకొన లేదటోయి నీవు విన లేదుకాని” యని బలులు చెప్పుచు
 వచ్చెను.

అటుమాటలాడుచు నిరువురు గ్రామసమీపమునకుఁ
 జేరి నానకు తండ్రికి జడిసి యింటికిబోవకయూరుబయట చెట్ల
 లో దాగికొనెను. బలుఁడు స్వగృహమునకుఁ బోయెను. కా
 లుఁడు రావలసినవేళకుఁ గుమారుఁడు రాలేకని వగధుడు ప
 లుఁడవచ్చినట్లు విని విసరిన వానియింటికిఁబోయి యాతఁడిము
 ఁదనకంఠమారుని వార యమగ వాఁడు జరిగిన వృత్తాంతముం
 తయుఁ బాసగుచ్చినట్లు జెప్పెను. అదివిని కాలంఁడు రొద్దా
 కారముంబాని ధనముపోయివచ్చుదును నేరమంతయు వానిమీ
 దవరావెను. బలుఁడు జంకక ॥ నేనద్దని నుడివిన నీకొఁబోక

వాడుచేసి" అని వింతముతో బ్రతుక్తురము జెప్ప, కొనుకు
జూపుమని జెబ్బవట్టుకొని వానిని లాగికొనిపోయి చెట్లచాటు
ననుండి కొనుకు నీవలకీడ్చి తిట్లవానవానిదూడజిల్లజలుగ గు
రిపించెను. తండ్రి యెన్నివిధముల దూషించినను నానకు తల
నంచుకొని బ్రతుక్తురము జెప్పక యూరకుండెను. కుమూ
రుడు పుట్టినదిమొదలు వానినెన్నివిధములనో బాగుచేసి తన
పుత్రియందు బ్రవేశపెట్టి ధనమార్జింప జేయవలయునని
యూటలూరి కాలుఁడు పుత్రుని యప్రయోజగర్వముజూచి
నిర్విణ్ణుడై యాసలన్నియు ననుగంట వాడెందుకు పనికిరాడ
ని చచ్చిననుపరే బ్రతికినను సరే వానితోలికి బాగుండదని
నిశ్చయించుకొనియె.

Tel 923/1293

తండ్రికోపము వడగండ వాననలె మొట్టమొదట ■
బృధించెనేగాని తరువారే నంత మిక్కుటముగా నుండదగదని
నానకు గ్రహించి యాచినము మొదలుకొని తండ్రి చూచు
చుండగనే సాధువులతో సన్యాసులతో సహవాసముచేసిమా
టలాడజొచ్చి వారిద్దరొక యింటనున్నను తండ్రికొడుకులూ
గుండక యెండోరుల మెఱుంగనివారివలె నుండిరి. కాలునకుఁ
కుమూరునివలన గలిగినవృత్త పరాధవములను నానకునకుఁ గలి
గిన యవస్థయు నిరుగుపొరుగు వారందరువిని విచారించిరి.
రాయబలూరు మరునాడుదయమున కాలునిదనయింటికి రా
వించి నానకునడ నరకు చూపివకానిగ్యమునకు దీనకు కాం

విచారముగా నున్న దనియు వానిం బాధ పెట్టవద్దని తానుకసారి
వెనుక కోరికను దనమాటయైన బద్ధమునెయకపోవుట య
రుచితమనియుఁ గలిగిననష్టముఁ దానిచ్చుకొన గోరుచున్నవాఁ
డనియు జెప్పి యుండునది చూకలు దెచ్చి కాలునిచేతిలోఁ బె
ట్టెను. కాలుఁడు మిక్కిలి సిగ్గుపడి తనకాసాముక్కనలేకని
చాలసేపు నిరాకిరించెను కాని వానిచ్చార్థనమిఁక నెట్టికేలకు
ప్పికరించెను. కుమారుఁడు పాడుచేసినసాము కాలుఁడు రో
ముబులారువద్ద పుచ్చుకొన్నాడనివిని లోకులు కాకులు పొడి
దినట్టు పొడిచి యాత్మగౌరవము జంపుకొని ధనమే పావన
ముగా నెంచుకొన్నందుకు వానిని మిక్కిలి నిందించిరి. ఆనిం
దలుపడలేక కాలుఁడు సాముఁడీసికొనిపోయి మరల రాదులు
లారునకీయబోవ నతఁడు పుచ్చుకొనక వానివద్దనే యుంచుచు
ని బ్రతిమాలి వెంపియు నిట్లనియె :: నీకుమారుఁడు నీయింట
బొత్తుగా సుఖపడుటలేదు వానిని వేరొకచోట బసచేయువ
నలయునని నేదలంచుచున్నాను. నేనుతురక నైపోతినిగాని
లేనిచో వానిని మాయింటనే పరమానందముతో నుంచు
కొందునుగదా; జాతిమతభేదములచేత నట్టివాఁర్చి వాకులేదు.
అని వానితో బలికి యిది మొదలు రాయబులాటు నానకునం
దు మిక్కిలి భక్తిప్రేమలు గలవాఁడై వానికి సుఖము బస
నేర్పరుపవలయునని దలపోయుచుండెను.

అట్లుండ నొకనాడు మల్లాను పురవాసియగు జమురా
యఁడను స్త్రీతియుఁడొకఁడు కుంజుబుదేశ భరిపాలకుఁడగు

దానిని పూర్వము లోడికనువైన పంటలు యిందనా వేసికొనుటకు తాత్పర్యంబు గాగిమమునకుంబోయెను. అతని కప్పటికి వివాహముకాలేదు. ఆరాజకుమారుఁ డొక్కనాఁడు కాబుని కుమార్తెకాయగు నానకినిఁజూచి యామె చక్కఁదనము నచ్చటయు వాకన్నీయను దనకిమ్మని తండ్రినడిగెను. అతనికొరిక కనుగుణముగ రాయబులారుగూడ జయరాముని సద్గుణములనుగ్రహింపఁ గాఁబడు సుబంధ ముగీకరించి ముందుగ ప్రధానముచేసి యల్పకాలముగోనే కూతును జయరామునకిచ్చి వివాహముచేసెను. వివాహసంకరమును బెండ్లికూతురు పెండ్లికుమారునితో గృహప్రవేశమునకుఁ బోవఁ గాఁబడు నానకును వానిపెంట ముల్తానుపురమునకంపెను. నానకుతండ్రికూట జవదాటక నచ్చటికి తిన్నగాబోయి చెలియలగు మరల దోడ్కొనివచ్చెను. మరుసటిసంవత్సరము వైశాఖమాసమున జయరాముఁ డిత్తవారి యింటికిరాగా రాయబులారు వానినిలిచి నానకునకు బోత్తిగా ముఖములేదనియుఁ దండ్రిమిక్కిలి కఠినుడగుటచేత స్వగృహమున నున్నంతకాలము కష్టమే పొమిచుననియుఁ దోబుట్టువు దగ్గరనున్న పక్షమున నతనికి సుఖము కలుగుననియుఁ జెప్పెను. జయరాముఁడందుకు సమ్మతిించి వానిని పెంటగొనిపోవుదునని ప్రశ్నార్థకమొకటి రమియ రాయబులారు "తొందరపడవద్దు ఇదిసమయముగాదు. సమయమువచ్చినప్పుడు నేనే పంపెద"నని యప్పుటికి నివారించెను. అనంతరము జయరాముడు భార్యనెమేర్చుకొని స్వగృహమునకుఁ

జోయెను. పిమ్మట కొన్ని మాసములుగడువ నొకచో మడయి
మున న్నానముచేసి చెరుచేతబట్టుకొని యింటికిజోవుచుండ
దారిలో నొకసాధువు కనబడెను. కనబడినతోడనే యతడు
వానికడకుజోయి చాలశ్రువు వానితో వేదాంతచర్చచేసి చెం
బును వ్రేలనున్న యుంగరమును వానికిచ్చి గృహమునకుజో
యెను. కాళుడు వానినిజూడగానే యావస్తువు లేచియని యడి
గెను. వానకు వానిమాటలు కేయుత్తరమును జెప్పక తలవం
చి నిలిచియుండెను. అప్పుడు కాళుడు దుర్భర జోపావేళము
న వానిం బలుతెఱంగుల్యదిట్టి యిట్లనియె. “నీవు నాకొందుకు
బనికీరావు. నాగృహము తీతగాను విడిచి నీయిచ్చవచ్చివకడ
కుజోయి యన్నము సంపాదించుకొని పోతుకుము. నేను నీవి
షయమున నన్ని యాసలు విడుచుకొన్నాను.”

అహహ! కాళుడు బిట్టలుకతో నేబాలుని బరమ
మూర్ఖునిగా భావించి నిందించెనో, యాబాలుని చోకులు న
ర్వజ్ఞునిగ భావించురని యిందుకేనియు నెఱుంగుచుకదా! అతఁ
డెవ్వని తనగృహముం దుండవయక వెడలనడచెనో యాబా
లుని ముందుముందు రాజాధిరాజులు సింహాసనంబులు దిగివ
చ్చి పోగతులై నిజాంతఃపురమునకు రమ్మని హార్దికమరనిష్ఠ
వుమందైన నెఱుంగుకదా! అట్లెఱుగక యింటనుండి కా
ళుడు కొడుకునదోయిటయే లోకమునకు మెలయ్యె; రాజు
బలాదు బాధకును దుడ్డి యింటనుండి లేచిపోవునని కా

నునిజేరింది... నీకు నీకొడుకునకు నింకవదదు. వదవప్పుడు మీ
 యిరువురూ బగవారివలె నెండొరులవిడువ వగదు. కావుననా
 నకును మంధిమాటలు చెప్పి జయరామునికడకు వంపుము నీ
 కోరికప్రకారము నీయింటనుండక పోవుటయు మీకున్న పక్షము
 న బాగుపడుటయు సంభవించునని హితవదేశము చేసెను.
 కారుణ్ణ దాయుపదేశము విని యుదితెన్నగానున్నదని క పట్టికొ
 డుకుమీఁద నెంతకోపము వచ్చినను గడుపులేకచేత సంబంధ
 కు బొత్తుగావడలుకొనుట కిష్టములేక జయరామునివద్ద ను
 న్ని పక్షమున నెప్పటికైన వానకు బుద్ధితెచ్చుకొని బాగుపడితన
 వద్దకు వచ్చుట కవకాశముండునని తలంచి యప్పు బావల
 వద్దకు బొమ్మని పుత్తునికానతిచ్చెను. రాయబులారు నానకు
 ను మిక్కిలి గౌరవింపవలసినదనియు వానికి జూపిన యాదర
 ము తనకుఁ జూపిన యాదరముగ నెంచుకొందుననియు జయ
 రామున కొకబాబువాసి నానకు చేతికిచ్చెను. ఆబాబుపుచ్చు
 కొని వానకు విషాదపూరిత మనస్కుడై సుల్తానుపురమునకు
 బోయెను. ఎంతవారికైన దలిదండ్రిలను జన్మస్థానమును ■
 కుచుట కిష్టముగదా ? జయరాముండు లోకములోడి పాటు
 వాడు కాదు గావున వానికివిధముగు చా బవసరమేలేదు.
 జయరామునికంటెను వానిభార్య నానకి సద్గుణముల దొంతి
 యగుటచేతను నామ కున్నంత సాదరప్రేమ సాధారణముగ
 లోకమునందెవరికి నుండక పోవుట చేతను నానకు యిటువెడ
 లినతోడనే నుఖపడు కాలమువచ్చినదని యవమువచ్చుచున్నను

బలుడను కాపుకుట్టవారు మొదటినుండయు వానకు
బరమభక్తుడు అందుచేత వాడయాచితముగ దలితండ్రియను
గృహమును విడిచి నానకు వెంటబోయెను. పోయి యొక్క
నాడైన సుఖంపక గురువుతోఁ గలిసి యెన్నో యనుమట
బడెను.

ఇల్లువిడిచి యెనుకనములు పయనముచేసి వానకు స్థ
ల్తానుపురము చేరెను. అక్కయు బావయు వానిని కడుఁబర
మానందమునొంది మిక్కిలి గౌరవించి జయరాముడు మఱది
జూచి నీవునీ చచ్చవచ్చినట్లు భగవత్పావముచేసికొనుచు నా
ర్చుండ వచ్చు నీజొలికెవ్వరు రారని స్పష్టముగ తెప్పెను.
అంతటి యాదరము జూపినందుకు వానకు తనయభ్యు బావల
కుఁ గృతజ్ఞుడై వందనములుచేసి చిరకాలము మీకు వేను
భారముగానుండ నని తనయాత్మగౌరవము వెల్లడియగునట్లు
బలికెను. తనయునికి బావకు భారముగానుండునని తలంచి
నానకావిధముగా బలుక లేదు. చెడిచెల్లెలంటికిఁ బోవుటకన్న
స్నేహితునియింటికి బోవుట మంచిదను సామెతను బట్టిపాటు
పడక సోమరియై యొక్కసొమ్ముందని యాత్మగౌరవముం జం
పుకొనుట యనార్యకృత్యమని యెఱింగి యాతఁడెట్లుపలికెను.
అయూరు కేసినది మొదలు నాన కేదో యుద్యోగము సంపా
దించుకొని పొంతపాటువలన బొట్టపోసుకొని తన సేవకుఁడగు
బలుని బోషింపవలయునని నిశ్చయించుకొనెను వానకు తని

లో బ్రవేశించుట విజయరామున కంతగానిష్పము లేకపోయి
నను బోలుటను సామ్యులనుట నానకున కిష్టములేదని గ్ర
హించి యట్టియాత్మగౌరవముండుట మంచిదే యని భావించు
టలేదు నానకున కెదురాడుట కిష్టము లేకపోవుట చేతను
మరది యట్టిప్రకారము పోనడలించి యతడు పనికొరకు
బ్రయత్నించెను. అప్పుడే చాలతఱానులోడ్డి పెట్టించిన ధా
న్యపుగొట్టువ్విడ గుమాస్తా కావలసినచ్చెను.

అపనిలోఁ బ్రవేశించుటకు నానకు సమ్మతించెను.
అంతకు మునుపు నానకు మందకొడిగఁ గూర్చుండి యెవ్వరి
లో ఘోటలాడక నెల్లప్పుడు పరధ్యానముగ నుండుచువచ్చి
నందూన నుద్వోగములోఁ బ్రవేశించిన తోడనే కొంతమాం
ద్యము వదలుననియు కొడుకు వ్యాపారిములోఁ బ్రవేశించినాఁ
డని విని కాలుఁడు పరమానంద మొంది తనయెడం గృతజ్ఞు
డగుననియుఁ దలంచి జయరాముండు మరది సంకల్పమును
గొనియాడి యావారణ భార్యకేఱిగించెను. నానకి తమ్ముని
వారణ పతి ముఖమునవిని బాలుఁ డంత యాకస్మికముగ నె
ట్లుమాఁదపోవునని విచారించి సోదరగృహమునుండి కాలము
ఋచ్చుట కిష్టములేక సోదరుడట్లు తలంచినగాని స్థిరబుద్ధిగలి
గినవాడగుటకు నిలువంబడి యుండఁడని భర్తతోఁ జెప్పి
యంతట నిలువక తమ్మునిం బిలిచి „ మాకు నీవుభారముగా
నుండవు మాకుఁ గావలసిన పవార్థము లన్నియు నీవు వి గా

పునః తనమా దిమిత్తము నివి పనిలోఁ బ్రవేశించ నక్కఱలే" దని స్పష్టముగ జెప్పెను. ఎంత చెప్పినను నానకు తన యుద్యమమును విడువనంధున నానకి వాని యుద్యమమున కొప్పు కొనియె పిమ్మట సభిషతులిరువురు జేరి గుదికట్టవంటి ముఖ్యరబంధమును నానకు మెడకు తగిలించినచో భారదత్తానకు దుగాక యుండునని వాని కచిరకాలమున వివాహముచేయ నిశ్చయించిరి. కొడుకుద్యోగములోఁ జేసినవారక కాలుడు విని నణానాలీలమైన యానందము నెండి కొడుకింక నాగు పడి తీరుననియు ముందెంతవాఁడో యగువనియు నూట మూరబోచ్చెను.

నానకు విక్రమార్కు శకము 1544 న సం॥ ౧౦ మాఖ శుద్ధాష్టమినాడు సుల్తాను పురముజేరి కొన్ని దినములలోనే యుద్యోగమున బ్రవేశించెను. చాలతుఖానులో డీ కొత్త గుమస్తాచేతికి ధాన్యపు కొట్టు స్థాపించునియిత్తము మొదట వేయి రూపాయలిచ్చెను. నానకుయొక్క పూర్వచరిత్ర మెఱిగినవారు వాని స్వభావమున కంత విరుద్ధమైనపనిలోఁ నెట్లు ప్రవేశించగలిగినో యని యచ్చెరువడఁ జూచిర్చి మాయామర్కము లెఱుంగని బలుఁడును నానకు లోకిక వ్యవహారములందు బ్రవేశించుచున్న వాఁడు గావున తన సాయమున నుండి యొక్కర లేడనుకొని స్వగ్రామమునకుఁ బోవుటకు దనకు సెలవిచ్చిరి. నానకునడిగెను. నానకు వాని నెఱుగినవారు

నకుఁ జరిగెనవ్వు నవ్వి యిట్లనియె. “ఒహూ! మీసపోకుము. నీ నెట్లు కాఁదలచినవాడనో యట్లుయిరుదుభును వానికి సాకు నడుచు నేదియన నడ్డము రాజులకు. ప్రస్తుతము కాలక్షేప మొనఁబుత్తము కొన్ని వార్షిపని జేయఁజూచితి నేకాని యిది నా పరమావధి కాదు. సమయము వచ్చినవ్వుకు మనమిద్దఱు ము గలిసియే పోవుదము. గావున నీవు నావద్ద నేయుండుము.” అప్పులుకులు వినినతోడనే బలుని సందియములు తొల్లంగను, తొల్లంగకపోయినను నానకుమీఁద వానికి మిక్కుటముగు న్నిమిష యుండుటచేత నతనికోరికప్రకారము వాడచ్చట నుం దవలసినవాడే.

నానకు వ్యాపారము. రెండునెలలు చేయునప్పటికి గు మారు నెక్కసారి యుద్యోగము చేయుచుండ జూడవలయు నని యుబలాటపడి కాకుండు స్వగ్రామమున జీవించుమీఁద నుండినట్లుండి దేమియుం దోచక సుల్తానుపురమునకుఁ జో యెను. సోయి కొట్టమీఁద కుదురుగాఁ గూర్చుండి వ్యాపా రముచేయుచున్న కొడుకుంజూచి పట్టజాలని సంకోష మొంది వ్యవహారమిట్లు జరిపుచున్నాఁడో తెలియఁగోరి కొడుకువ్రా సినలెక్కలు పరిక్షించెను. పరిక్షించగా వచ్చినలాభములో నెక్కగవ్వయైన నిలువయున్నట్లు వానికి గనబడలేదు. అయిన ను కాకుండు కొడుకు నేమియుననక కాలక్రమమున నవియు నెక్కబడజాలి రేలంది ప్రస్తుతము కొడుకు కొట్టుమీఁదకు వే

శకువచ్చి వ్యాపారము చేసి వేత కలిగి జోహారువ్వాఁడదియే చాలునని సంకోచించెను.

నానకీ జయరాములు నానకునకు వివాహము చేయి గృతనిశ్చయమైనట్లొకడొకే చెప్పియున్నారముకదా? నానకీ రాముండానంకల్పము నరపేరుపక్షకు సరిగ గుడువక నిశ్చయ పక చుట్టుప్రక్కల గ్రామములకుఁ దడిమిన్ను వాడిమన్నగు నట్లు దిరిగి ప్రయత్నించెను. అట్లు ప్రయత్నించుచుండ నొక గ్రామమున మూలూడను నొక తీర్థియనివద్ద సొప్పొత్త యు వ్వనయై వివాహయోగ్యులుగు కన్య యొకఁడె యున్నట్లు వానికిం దెలిసెను. అల్లుడామూట మూమకు నతఁడొకఁడు భూమి మూలూనితో వియ్యమంచుట కియ్యకొని ప్రధానము చేసికొని రమ్మని జయరామునితోఁ జెప్పెను. ప్రధానము యధావిధిగాజరిగెను. వివాహ మునంతటము నిశ్చయింప బడెను. నాభూమి పెండ్లిపనులను జేయింక స్వగ్రామమునకుఁ జోయెను. ప్రధానమైన యొక మాసమునకు జయరాముని వద్దకు కొండలుపోయి నానకుభాగ్యపుకొట్టు సొబాధయగు లాభమును మూలధనమును సాధువులకు నీవ్యాసులకు నివ్వ వచ్చినట్లు దోచిపెట్టి పాడుచేయుచున్నాడనియు దానివలన బావమరదుల కిద్దరకు నపాయము వాటిల్లుననియుఁ జెప్పిరి. ఆమాటలు విని జయరాముఁడు తన సొంతమునుండికి వచ్చి నని భయపడి కర్తవ్యమేమని భార్య వడుగ నామెతోగని వెలు

నానక భరితక తన తమ్ముడు లోకవ్యవహార మును గనివాడు
 కాదనియు నతఁడెంతధర్మాత్ముడైనను నితీసంకున్నుండగుటచే
 నితరుల ధనము చేతికివచ్చినట్లు వమ్ముచేయదనియు వృథముగ
 పట్టి వానివెరపు తీర్పుటకుఁ దమ్ముని బిఱవనంపి క్షేమమడిగి
 యుష్టాగోష్ఠి కొంతసేపు నడపెను. అదియే మంచిసమయమని
 జయరాముఁడు వినయముతోడను శాంతముతోడను మరదిం
 బులకరించి యంగడి వ్యవహార మేరీతిం జరుగుచున్నది లాభ
 పష్టము లెట్లున్నవని యడిగెను. నానకు బావనోటనుండి య
 పట్టుకులు వెదలినతోడనే కంఠస్వరమునుబట్టియు ముఖలక్ష
 ణమునుబట్టియు వానికిఁ దనమీఁద నేడో యనుమానము కలి
 గినదని గ్రహించి తన్నొక రనుమానించుట కిష్టపడక తన
 నిమిషరాధత్యమును వెల్లడిచేసికొనదలంచి తతఁ డము లెక్కలు
 పరిక్ష చేయుమని బావను కోరెను. నానకియఁ దమ్ముని మాటనే
 యనుసరించుటచే జయరాముఁడు వాని లెక్కలు కోధించెను.
 ఏమి చెప్పుదును లెక్కలుచూడగా పెట్టుబడిపామ్మ నాలతు
 ఖానుగారి లాభము నిలువయందుటయేగాక నానకునకు మూ
 ఢువందల యిరువది రూపాయలు రావలసియుండెను. అది
 ధూచి యక్కయు బావయు నిక్కిలి యానందము నొందిరి.
 కాని తన మరయోదయుఁ దన వ్యాయుబుద్ధియు బాటించక
 నిష్కారముగ వారు తనమీఁదననుమానము నొందినందుకు
 నానకు నిక్కిలి నొచ్చుకొని మనఃభేదమునొంది బాధపరము

మాని పోవలయునని లేలంచెను. కాని సాదరీభావుకలు చాల బలవంతము చేయుటచేతను వారి మాట గౌరవంపవలయునని బలుఁడు పార్థింపుటచేతను నిలువవలసి వచ్చెను. చాలతఱా ను వాని సత్విసంధతకు మెచ్చి పెట్టుబడినిమిత్తము రెండువేల రూపాయల నిచ్చెను. కొట్టు క్రమక్రమముగ వృద్ధిపొందిన నెలనెలకు రాబడి పోచ్చెను. ఈవృద్ధికి నానకుమిక్కిలి సంతోషింపఁ జొచ్చెను. కాని యాసంతోషము ధనలాభము వచ్చుచున్నదనికాదు. మరేమనిన సత్పురుషులకు సాధువులకు సన్యాసులకు దీనులకు దైవభక్తులకు సహాయముచేసే లక్షణ సద్గుణనిఫలము చేసికొనవచ్చునని యతఁ డాయుద్యోగమునందంతకాలముండెను. నానకుమొక్క యాత్మజలమందుండియు జలసంపర్కము లేని తామరపూవువంటిది గదా!

BAJ00004B71 TEL

శ్రీ

నానకుచరిత్ర.

తృతీయాధ్యాయము.

నానకునకు నానాటికి వ్యవహారములో లాభమధికము
గుఱవచ్చెను వచ్చిన లాభమంతయు నతఁడు మునుపటికంటె
వక్కువగ వైవభక్తులకు దీనులకు దానము చేయఁదొడఁగెను
అందుచేత గ్రామములోని జనులందఱు వానివలన నముంగూ
ర్చితములో దాను చెప్పకొన నారంభించిరి. కొందఱతనియూ
దార్యమును మెచ్చుకొనిరి. మఱి కొందఱతని పితరణమునకు
విపరీతార్థములనుఁ గల్పించి నిందింపసాగిరి. లోకులు పరమార్
థము నరయక వినినదంతయు నమ్మివారగుటచే నానకు య
జమానుని ధనమంతయు యధేచ్ఛముగ నమ్ముసేయుచున్నాఁ
డని యభిప్రాయపడిరి. యజమానుని ధనమే యిచ్చవచ్చినట్లు
వ్యయము సేయక పోయిన క్షుణ్ణమున నిద్రలు మనుష్యులకుఁ
గావలసిన కర్ములే గాక సన్యాసులకు విచ్చగాండ్రోకు దోచి
పెట్టుటకు నీవికైక దీనుండిసామువచ్చినదని లోకులు కలుక
జొచ్చిరి. అదియందున లోకులు నిశ్చయము గా మఱిప్రాయ

పడినది. ఏదేమైన నానాకునకు వాని శిష్యుడగు బలునకుఁ
గావలసినభావపదార్థముల నిమిత్తమగు వ్యయము నిష్కలి
స్వల్పము. నానకువేదాంతియగుటచేఁ గేవలముదరభావము
ప్రధాన కార్యముగఁ జేసికొనక యేదితినను దినము తక్కి
పోవునని సామాన్యులు భజించు వస్తువులనే యుపయోగిం
చుచు వచ్చెను. గంజి యన్న మెంతో వానికి బుంచభక్తివర
మాన్నములు నంతే. మధురాహారములు గ్రహించి తన బా
టనింపి కండలు పెంచుటకంటె సామ్యమితముగా నాడుకొని
మిగిలినసామ్య సద్వినియోగముం జేయుట యిహాపర సాధన
మని యతండు నమ్మి జాగ్రత్తతో నుండెను. ఇట్టి మహాను
భావులు తిండిపోతులుగా నుండరుగదా. ఆతఁడు చేయు దాన
ములు సేర్పమెచ్చుల దానములుగాక యపాత్రీదానములుగా
క పేదలకు భగవద్భక్తులకు నీయుబడిన సత్పాత్ర దానము
లయ్యెను. గ్రామవాసులలో ననేకులు, నానకుచేయు వ్యయ
ములఁగూర్చి యత్యవృత్తముగాఁ జెప్పకొనుచుండుట విని జ
యరాముడు లోకులమాటలే నిశ్చయములైనపక్షమున నభా
యు నానకును దండించుటయే గాక తనకుఁగూడ మహాపాపకార
ముచేయునని భయపడి మరఁది నడుగుట కిష్టములే నందే
హించుచుండెను. నానకును లోకుల గోలవిని బావమనస్సు
సంకయోకలితమైనదని తెలిసికొని తనచరిత్రము నిర్దోషమని
పెట్టిపేయుటకును నిందారోపకులకు బుద్ధి చెప్పుటకును, బా

వనుబిలిచి మునుపటియట్లు తన లెక్కలు బరిచీంపుమని కోరెను. జయరాముడు తనమనస్సుతో ననుమానముగా నున్నట్లు వానకునకుఁ దెలియుట కిష్టములేని వాడయి యంగడిలో గోడోలోపమున్న దని మాత్రము మనస్సులో నభిప్రాయపడి లెక్కలు బరిచీంచుమని కోరినమాత్రమున నే యందుకీయకొని వానకును చవాలువద్దకు లీసుకొనిపోయి యాతని దరికన జూచుచు లెక్కలు పరిచీంపుమని కోరెను. నవాబు వానిమాటలు విని నానకును తన యెదుటికి పిలిచి పేరేమనియడిగి పేరు తెలిసికొన్న పిదప జయరామునివంక తిరిగి వీనికి వివాహము యవకాయబలి యడిగెను. వివాహము కాలేదని జయరాముఁడు ప్రత్యుత్తరముఁజెప్ప విని నవాబు „ అదిగో అదేకారణము వివాహము కాకపోవుటచేతనే యతఁడు మాసామ్మిల్లు పొదుచేయుచున్నాడు. నీవు నాస్వభావ మెఱుంగుదువుగదా. లెక్కలు సరిగా నుండనిపక్షమున మీగతి యేమగునో చూచుకొనం” డని కఠినోక్తులు పలికెను. నానకు వానికశోరభాషణము లాలకించి యించుకేని వెఱపునొందక „ లెక్కలు చూపినపిదప మీయిష్టము వచ్చినట్లు చేయవచ్చును లె” డని నిలకత్తముగాఁ బదులుచెప్పెను. తనయంతవాని యెదుటి వానకు నిర్భయముగా నిలకత్తముగా నిశ్చలముగా నట్లు ప్రత్యుత్తరము చెప్పుటచేత నవాబునకు మితిమీరిన కోపమువచ్చెను. అకోపముచేక మృత్యుముగాక ముందే జయరాముఁడు వానిముఖంబుననుండి గునిపెట్టి మిక్కిలి విషయముగా చేరు

లుజోడించి నానకు గొప్పవారి దరిశనము లేన్నుడు చేయు
వలెనాడు వాడగుటచేరి మహ్యదలు తెలియుక యట్లు త
చిరచేనేకాని యనుమానిండు దలంచుకొనలేదనియు దనయు
దేదోషమును లేదని వమ్మి యంతవిస్పష్టముగా బలుక సాహ
సింపెననియు తీర్థమ దోషమగుటచే తుదియింపదగినని
యు బలు తెలుగుల ప్రార్థించెను

ఆవేడికోలు విని దయాశునయి నవాలు తనకోపితో
నున్న యదురావను మంచి లెక్కగానిని పిలిపించి యంగడి
లెక్కలు కోధింపుమని యావతిచ్చెను. యదురావు విశ్వీలి
జాగ్రూకతతో నైదుదినములు లెక్కలు పరీక్షించెను. నవా
బుపెట్టిన పెట్టుబడియు దానిమీదవానికి రావలసిన లాభము
నుగాక 324 రూపాయలు కొట్టులో నిలవమున్నట్లు లీప్రకృ
వలన దేలెను. నానకు తననిమిత్తము దానధర్మముల నిమిత్త
ము వ్యయముచేయగా సరసిఫంతు మిగిలినసామిది. అదిచూ
చి జయరాముడు మానప్రాణములు దక్కిననని మిక్కిలి సంత
తోపించి మరునాడు నవాబు దరిశనముకుఁ బోయెను. అది
పత్తికే యదురావువలన లెక్కల పరీక్షనుగూర్చి నవాబుచిని
యున్నందున జయరామునినూచి యతఁడు "నిమరఁదిమిద
విధముగా వాడుకలు కలుగుటకు కారణమేమని యడిగెను
అనవుడు జయరాముఁడట్లనియె. "గోకమున నంతమంచి
వారికయినను కరువులుండక నూతనదా. అట్ల మానాన.

కుమీర కూడగిట్టనివాడు కొంతలున్నాయు ఇదియంతయు
 నామహాత్ముల స్పృహయేకాని మానాని లోకమేమియు లేదు
 పరీక్షాసంతరమున నవాలు నానకుమీర నెక్కువ విశ్వా
 యుఁ గలవాడై మునుపిచ్చిన సొమ్మునకుఁ దోడుగ పెట్టుబడి
 క్రింద మరిమూడువేల యాపాయల నిచ్చి వ్యాపారమునెక్కు
 డుగ సాగించుమని చెప్పెను నానకు నిర్దోషియని తెలిసిన
 పుడు జయరాముఁడు వానిభార్యయు సెందిన యానంద మిం
 తింతయని వర్షింప నలవికాదు. ఆపరీక్షవలన నవాలునకు
 నానకుమీర నమ్మిక పొడముటయేగాక జయరామునిమీఁ
 దకూడ నధిక గౌరవము గలిగెను. కుటుసమువిడిచిన కోడ
 ల్రాచుననుకొన్నది పూలదండయైనట్లు బావమరుమలనిద్ర
 రిళయి నలిగి వారింజెరుపఁదలంచిన నవాలు పరమార్థుడగుట
 చే నానకుమీర నిందలుమోపిన శత్రువులు సిగ్గుపడి నోళ్లు
 మూసికొనవలసిన వారైరి. నానకు మలునే గోరునట్టి బరమ
 మిత్రులు సంతోషపరవశులైరి. తనకుమారుడు బుద్ధిహీనుఁ
 డనియు జల్లిగోష్ఠయైన నాజ్ఞింపలేడనియు, గౌరమాలినవాఁ
 డనియు ధలంచి వాని నింటనుండి వెడలనడచిన కాయుడు పు
 త్రుని మిత వ్యయము నిర్దోషిత్వము నవాలునకు వానిపై శ
 యగలుగుట మొదలగు వార్తలు విన్నపుడు పొందిన సంతో
 వమనుభవైక వేద్యమేగాని వర్షవ కసాధ్యము. మొదటి
 నుండియు నానకు మహాత్ముడగునని నమ్ముచుండిన రాయలు
 లాకు దానినివిని యెట్లో సంతోషించెను.

ఒక నాడు సాయంకాలము జయరాముడు భార్యయు నానకుమార్తెను మాటలాడుకొను చుండునంతలో నతడేవ ద్వివ్యాపారముతో తనవంతువచ్చిన లాభపుసొమ్ము దెచ్చి దాచుడని వారిచేతికిచ్చెను. అక్కడకుఁ దమ్మునివిఠానను మానమెన్నఁడును లేకపోయినను లోకులుచేసిన నిరాపనిండు ల కామెమనఃభేదమునొంది హరిహరవంతురమున నిష్క్రమింపు డైవచ్చినసోదరుని బహువిధముల గారవించెను.

నానకుఁ గుణవంతుడై ధనసంపాదకుఁ డగుటచేత స్వ కుటుంబభారము వహింపగలఁడు గావున వానికి వివాహము శీఘ్రముగఁ జేయుట యచిరమని సోదరీ భావుకలు తొలదర పడిరి. అదియునుఁగాక సంసార బంధమునందు వానిని బ్రేవేళ పెట్టినచో నతడందే తవుల్కొని యన్యవిషయమునుండి మన స్సు మరల్చి సాగ్గుపడునని వారెంచి యీవఱకే వానికొక సంబంధము కుదిర్చిరని మనమెఱుఁగుదుముగదా. జయరాము డునానకునకుఁ బిల్ల నీయఁడలఁచిన మూఁగునిపేర ముహూర్త నిశ్చయము చేయుమని జాబులువానెనుగాని మూఁగును తి వాహవృత్తకుఁ గావలసిన పంఖారములు తనకు సమకూడ లేదని కొంతయాలస్యముఁ జేసి యెట్టకేలకు భాద్రపద చతుర్తీ సప్తమిదినమున సుమూహూర్తము నిశ్చయించి వివాహము నకుం దరలి రమ్మని వ్రాసెను. కాబుడూ సకటుంబ పరివా రముగా సుల్తానుపురమునకుఁ బోయి యున్నవని రెండ్రొకడు

కును జయరాముడు మొదలగు చుట్టుములను దోడుకొని తరలిపోయెను. వియ్యంగుడు వియ్యాలవారిని దనస్థితికిఁ దగినట్లు గౌరవించెను. వివాహ మహోత్సవము మూడుదినములు జరిగెను. నాలవనాడు కాలుఁడు పెండ్లికూతురును వెంటఁ బెట్టుకొని సపరివారముగ బయలుదేరి సుఖముగ సుల్తానుపురముఁ జేరెను.

పెండ్లికూతురుపేరు సల్లఖ. అత్తవారెందుచేతనె తల్లిదండ్రులు పెట్టిన పేరంబిలువక చూనియని యామెను బిలుచుచువచ్చిరి. సుల్తానుపురమునకు వచ్చినపిదప కాలుఁడు కొడుకునుం గోడలిని స్వగ్రామమునకుఁ దోడ్కొనిపోవఁదలఁచెను. తాల్వొండిగ్రామమునకుఁ జోవుటకునానకున కిష్టములేదు. ఆ కారణముచేత జయరాముడు నానకియు దాని కంగీకరింపరైరి. కాని కొందఱు పెద్దలు నానకుమొక్క తల్లి వివాహమునకుం రానందానకొడుకుంగోడలుకాపురము చేయుచుండ నామెకన్నులు చల్లగ చూడగోరుననియు మెక్క నెలమైన నామెకడనుండు టయుచితమనియు నుపదేశించిరి. ఆయుపదేశముంబట్టియుఁదల్లిమీఁదగలగౌరవముంబట్టియు నానకు స్వగ్రామమునకుఁ బోవఁ నుష్టపడిభార్యసమేతుడై తండ్రితోఁగూడ జనియెను. అతఁడు వచ్చునటకు నంగడిపని బలుఁడు చూచుట కొప్పుకొనెను. వివాహ దీక్షితుడై కళ్యాణ నేమముతోనున్న కుమారుడు ధర్మపత్ని సమేతుడై తల్లిపాదములకు నమస్కరింపఁ తిష్టాదేవి

కొడుకుం గొడలె గొడలంచుకొని యానందబాష్పములని
యెడి ముత్యాల సేసలు వారిపై చల్లెను. వానకు రాగిని
మట్టములు నెచ్చెలులు పరిచితులు వాని జూడవచ్చి యతఁడు
కుంచివృత్తిలోఁ బ్రవేశించినందుకు ధనము సంపాదించుచు
న్నందుకుఁ జాల సంతసించి కొనియాడిరి. కొడుకక్కడనున్న
నెల దినములలోఁ దండ్రి సహజముగఁ గడినుడయ్యు మరల
నేమి సాహసము పుట్టునో యను భయమున నేమియుననక న
కుమనకుమ నెవరితోనో యన్నట్లు “ధనము సంపాదించుట
కుంచిది. ధనము లేనివారి నెవరుఁజూడరు. దుస్సహవాసములుచే
యఁగూడ”దనుచు నమ్మదిగఁ గాలము వెళ్ళబుచ్చెను. ఆమా
సము ముగిసినపిదప వానకు భార్యానీమేతుఁడై సుల్తానుపుర
మునకుఁ బోయి యెక్కువయిట్లు లెకపనిలోఁ బ్రవేశించెను.
పుట్టనింటివారు మానీదేవిని మరల స్వల్పకాలములోనే బంపు
కుమని చెప్పిరికొనిపోయిరి.

శ్రీ

నానకుచరిత్ర.

చతుర్థాధ్యాయము.

ఇరువది యేండ్లయిన నిండకముందే నానకు గృహస్థుడయి సంసారభారము వహించెను. కాని యాపెండ్లి వానిజీవనము సుఖాస్పదముగ్గఁ జేయుటకు మారు దుఃఖభౌజనముగఁ జేసెను. చూసీదేవి కోపశీల గర్వసమేత. ఒరులపై నధికారముచేయనిచ్చకలది. ఇమె జనకుండగు మూలఁడుకాలుని యచ్చు. వాక్పారుష్యమునందు ధనాశయందు మనఃకాఠిన్యమునందు వియ్యంకు లొండారులకుఁ దీసిపోరు. చూసీదేవితల్లి నానకు తల్లివంటిదీగాక భర్తగుణములకు ఎన్నె పెట్టుచు ననుకూల దాంపత్యమని లోకులు చెప్పుకొనునట్లు నడచెను.

లట్టి జనసీ జనకుల కుద్భవించినందువ చూసీదేవి తల్లిచాలు బిడ్డయు తండ్రిచాలు బిడ్డయు నయ్యెను. తల్లిదండ్రులగుణములు ప్రతిబింబములట్లు బిడ్డలయందు గానబడుచుండును గదా. తల్లి మంచిదికానపుడు తండ్రి మంచివాడుగుటయో తండ్రి యోగ్యుఁడు గానపుడు తల్లి యోగ్యురాలగుటయో

తటస్థించునని బిడ్డలొకవేళ నుగూనంతులు కావచ్చును. భా
ర్యాభరత్ బిడ్డలు దుస్స్వభావులయినపుడు బిడ్డలు సాధుకలు
రగుట యరిగి. అయోగ్యులగు జననీజనకుల కుద్భవించినను
బిడ్డలు జన్మించినది మొదలు సజ్జనులచే బెంకబడుదురేని
వారికి సద్గుణము లలవడవచ్చును. అట్లుగాక యవివేకులగు
మాతాపితలకుఁ బుట్టి వాఁడనేపేరిగిన బిడ్డలమాట వేరే చె
ప్పవలయునా! చూసినదేవి గయ్యాళితనమున దల్లిదండ్రులను
బోలినందున బ్రీతిదినము మగఁడు గృహమునకు వచ్చినప్పు
డు పిల్లిమీఁదబెట్టి యెలుకమీఁదబెట్టి సణుగుచు నిదిలేదదీలే
దని కేకలువేయుచుండును. అంతతో బోక గృహకృత్యము
లకుఁ గావలసిన సంబారములలో సరిగ సమకూర్చుట లేదని
యు సంపాదించిన ధనమంతయు బైరాగులకు బాహుళకుఁ
బెట్టి సంసారము గుల్ల చేయుచున్న వాఁడనియు, మదయాస్త
మయములు మగనిని సాదించు చుండును. సంపాదించిన ధన
ములోఁ జిల్లిగవ్వయైన వెచ్చబెట్టక తనయిచ్చవచ్చినట్లు బ్ర
యముచేయుటకు దనయధీనము జేయుమని పోరుచుండును.
తానెంత పోరువెట్టినను ఛరత్తనమాట రవ్వంలేయు లక్ష్మము
సేయనందుననామెతనపంలేము నెగ్గించుకొనుటకుఁ బలుమాట
తల్లిదండ్రులకుదనకవ్వములఁదీర్చరమ్మనితర్ర మాన మంపుచుం
డును. పంపుటయేలేదపుగవానియై తమ్మాను లిరువురుకూతురు
క్కిలి కష్టపడుచున్నదనుకొని యట్లుని యంటికివచ్చి తమకూ
మ రవ్వకవ్వములు బడుచున్నదని కల్లిబొల్ల యెడ్డులేళ్ళి „యె

న్నఁడు బుద్ధితెచ్చుకొని బాగుపడుదువు నాయవా" యని య
 ల్లునిమోదబడి రక్కసులవలె నానిని బాధించుచు వచ్చిరి. స
 మాజముగ శాంతిలేలుడము వాక్పారుష్యమున్న మిక్కిలి యస
 మ్యాపడుచు నిదంతరము మనశ్శాంతినే గోరు నానకు, ఆలిపో
 రునకు దోడుగ నత్తమామల పోరుగూడ సంభవించుటచే
 మనస్థిమితము లేనివాడయి చాల దుఃఖపడుచు వచ్చెను.
 ఒకప్పుడత్తమామల పోరుబడలేక ఘాయితంబు నన్న వస్త్రము
 లకు లోపము లేకుండదాయని యడుగుచుండును. అపలుకుల
 కత్తమామలు మిక్కిలి కినిసి "అన్న వస్త్రములున్న చాలునా
 మతోమియు నక్కటలేదా ! నగలుండవలె నాణెములుండవలె
 సంసారము చేయుచున్నపుడెన్నో యుండవలెను. కాలుసెచ్చి
 న చేయిసెచ్చిన నింటగూర్చుని సుఖముగ తినుటకు గొంతసా
 మ్మనిట్లున యుండనక్కరలేదా! నీసామ్మ దినుచున్న గోసా
 యిలు సన్యాసులు నీకాపల్పమయమున నక్కటకువత్తురని
 తలంచుచున్నాడవుకాబోలు. పాపమేమియు నెఱుంగని మా
 పిల్ల యట్టియాపత్సమయము వచ్చిననో నిష్కారణముగ గంగ
 లో దిగవలయు" నని నిష్కారముగ బలుకుచు వచ్చిరి. కర్ణకఠో
 రములగు నకృతులకు వినినప్పుడు నానకు మనస్సు మిక్కిలి
 భేదమునొంది "మాయూరికి మాయత్తవాఁడయూరికి నిప్పు
 డున్న దూరముకంటె బదిరెట్లుదూరముండిన బాగుండునుగదా
 దూరముండినపక్షమున నీరు తఱుచుగవచ్చి వన్ను బాధింప

కుందురుగదా" యని తలంచుచుండును. అల్లునియూఁక షామయూరికి మారముండుట మంచిదనియే కాబోలు శాస్త్రకారకులు సయితము "గృహస్థులు పుత్రికలను మూరప్రదేశములనుండు పడుచువారి కీయవలయు" నని శాసించిరి. నానకు నకు గృహము సుఖప్రదమగుటకు మూరుసంఖభాజన మయినందున వతఁ డింటనుండినప్పుడు ముండ్లకంఠమీఁద నుండినట్లుండి మెదుకులు నోటవేసుకొని యావలకుఁ బోవుచుండును. సోదరీ గృహమునకుఁ బోవఁదలచిన వానియత్త యామెయింటికిఁగూడ బోయి యల్లునిమీఁద విధివిరామములేక నేరములు చెప్పుచువచ్చెను. నానకి నాధుకీల యగుటచే దనసోదరుడు మూర్ఖుడని యామె యెఱింగియుండియు నా గయ్యారిగంప నోటికి వెఱచి యేమియుననక యూరకుండును.

వేయిమంది పడుచు పడఁతులైనను నానకి యతఁగారి యెదుట నిలువలేదు. అట్టి యామెయెగుట పరమసాధ్వియగు నానకి నిలిచి యేమిప్రతిభుటించుకలదు. స్వగృహమునందొగాని సోదరీగృహమందుగాని యింనుకేనియు మనశ్శాంతి నొందుటకు వీలులేక నానకు దుకాణమే యిల్లుచేసికొని దినమునం దెనిమిది జాములలోఁ జాలభాగ మక్కడనే గడుపుచు వచ్చెను. అతనికి బలుడు సహాయుడు లున కతండు సహాయుడు. అతఁడొంటిగ గూర్చున్నప్పుడు మనసులో ననేకాలోచన లొకదానివెంటడి మెకటి బోచుచుండును. భార్య ముఖ

హేతువు సంసారము నుభవహేతువని పెద్దలు చెప్పెడు మాటలు వానికి జ్ఞప్తికిరాగా నతడు మాటిమాటికి మెడకు గుడికట్టయుగలిగి సంగీలియునగు నీవివాహమేల చేసికొంటినని విచారించుచు దృఢమైన యాబంధమును తెంపుటకు సమయమును నిరీక్షించుచుండెను. అట్లు నిరీక్షించుచుండగా నేడు నేక సంవత్సరములు గడచెను. అతనికి పుటికి ముప్పదియైదవయేడు. వివాహమై ఐదునాఱు సంవత్సరములాయెను. అతనికిద్దఱు కుమారులు జన్మించిరి. అతని ముప్పది రెండవయేట మొదటి కుమారుడు పుట్టెను. ఆకుమారునిపేరు శ్రీచంద్రుడు. మఱి నాలుగేండ్లకనగా ముప్పది యైదవయేట రెండవకుమారుడు జన్మించెను. అతనిపేరు లక్ష్మీదాసు. అట్టియవస్థలలో నానకు జీవితమందు గొప్ప మార్పుకటిజరిగెను. ఆమూర్ఖు వానిని సంపూర్ణముగ మార్చివేసెను. భార్యబంధమే త్యజింప నలవిగానిది. అట్టియెడ సంతానముచేత మఱింత దృఢమైన యాబంధమును నానకు తృణప్రాయముగ ఛేదించగలడని లోకులెవ్వఱు దలంపలేదు. వానిశత్రులు మిత్రులుగూడ నానకు సంసారబంధమునం దగులుకొన్నాఁడు. వాని బ్రహ్మవిద్యయంతయు నడుగంటినదని బహిరంగముగ ననుకొనుచుండిరి. అట్టి సమయమున నానకు సర్వసంగ పరిత్యాగియై యెల్లవారల నద్భుత మొందతేసెను. రెండవ కుమారుడు పుట్టినయాఱు మాసములకు నానకొకనాఁడొకచోట నెంటిగ గూర్చుండి దీ

రాలోచనము చేయుచుండ నానివద్దకొక పకిరు వచ్చెను. ఇరువురు నొంతసేపు భగవద్విషయకమైనచర్చచేసిరి. ఆసంభాషణము ముగిసినవెనుక పకిరు నానకుతో నిట్లనియెనట. “నానకు! నీవు చేయుచున్న పనియేమి? నీజీవితముయొక్క పరమార్థమిదియేనా? నీవు చేయవలసిన యుత్కృష్టకార్యము నకు నీవిప్పుడు గడుపుచున్న దేహయాత్ర యనుకూలమై యున్నదో లేదో చూచుకొనుచున్నావా?” ఆపలుకులు నానకు మనస్సుమీఁద నెంతో పనిజేసివానిని విరక్తిమాగ్నమునకుం ద్రిప్పెను. త్రిప్పుటయు నతడు పకిరుతో నిట్లనియెనట. “భగవంతుడంతయు పరిగా వచ్చునట్లే నడపించును” ఆపలుకులు పలుకునప్పుడు నానకు మనసారా సేదోచేయుటకుఁ గృతనిశ్చియుఁడై నట్లు కనబడెను. అదిగ్రహించి పకిరు సంతసించి తన దారిం బోయెను.

ఆపకిరుతోఁ బ్రసంగముజరిగిన యెనిమిదిమాసముల కొకనాడు తెల్ల వారుజామున నానకు దాపుననున్న యేటికి పుటియట్ల స్నానమునకుఁబోయి తిరిగి గృహమునకురాక యదృశ్యుడయ్యెను. అతని యదృశ్యత యాబుద్ధిజలకు సోదరి భావుకలకు జాల భయముగలిగింప వారు హాస్యమిత్తము గ్రామము పొలిమేరలు వెదికిందిరి. కాని యత్యంతండుం గానబడెడయ్యె. ఆయనను గనపెట్టి నానకి నిట్లనిపాడు సానకు నవాచుసాము కనిపించి యాపదవచ్చునను భయమున నక్కడికో

చారిబాబుననియు గడుసువాడగుటచేత నట్లు చెప్పినదియు నత
వాదములు నేయఁజొచ్చిరి. అట్లు పగతురు చెప్పక నొచ్చిన నే
మికారణమువనో మరల నానకు మూడవనాడు స్వగ్రామము
నకుఁ బోయెను. అతనింతాచి నిరాపనిందలు మోపిన కుత్సిత
స్వభావులు తమకులుకులు కల్లలయ్యెనని తలవంచుకొనిరి. నా
నకు చిన్న గోచిమాత్రము పెట్టుకొని దిగంబరుడల్లు యుండె
స్వగ్రామమునకుగానిపోదరీగృహంబునకుగానియతఁడుపోవక
యూరకనిందందు దిరుగఁజొచ్చె. గ్రామవాసులు వానియవస్థ
గనుకొని “వానికిమతిలేదు పిచ్చియైతి నదని కొందఱు గయ్య
మేదోపట్టి యట్లు వేధించుచున్నదని కొందఱు బలుకఁజొచ్చిరి.
నానకు మాతాత్తుగ నదృశ్యుడయ్యెనని విని నవాబు హానికే
బూటకుడగు జయరామునించిలుపించి లెక్కలు పరిశీలించి
త్రుమిరి యానతిచ్చెను. జయరాముడు నానకునూ గూడ వెం
టలెట్టుకొని నవాబువద్దకు పోయెను. లెక్కలు మూడవసారి
పరిశీలించబడెను. కాని కడచిన్న రెండుసార్లవలెనే నానకు ని
గోషియని తేలుటయేగాక యతని వంతు రు 760 లు రావలసి
యుండెను. పరిత్రానంతోము నవాబు నానకు న్యాయబుద్ధికి
సంతోషించి మరల దనవద్ద నుండుమని యడిగెను. నానకు
తనకున్యోగముక్కురలేదని తనకు రావలసిన ధనము పేదలకు
బంచిపెట్టుమని చెప్పెను.

వానకు చాలకాలము గృహస్థుడై భార్యతో గాత్ర
రముచేసి సంతానముంబడసి సంసారఖంధములు మఱింత బిడ్డ
సినవెనుక వయసు కొంత ముదిరిన పితృ విరాగియై యాదు
బిడ్డలవిడచి నిస్సృహుడై భగవద్భావ పరాయణుడగుట
జాలమంది కాశ్చర్యము కలిగించును. కాని యిందాశ్చర్య
పడవలసిన దేమియులేదు. ఏలయన వానకుయొక్క గృహస్థా
శ్రమము వాని నుత్తమగతి నేందించునీట్లే యుండెను. కాని
యథోగతికిం దెచ్చునట్లులేదు. అతడు ప్రతిదినము జామురా
త్రియుండగా మేల్కొని స్నానముచేసి పరిశుద్ధదేహముతోడను
పరిశుద్ధ మనస్సుతోడను భగవద్భావము చేయుచుండును. భ
గవంతుడు వయావయవ సత్త్వస్వరూపుడు పరిశుద్ధుడై
నగుటచేత వాని నిర్మలమనస్సుతో భ్యాసించి వారికండలు
దయా సత్యకోపములు తక్షయంతట రామవద్ద కరతీలు
మలకములైయుండెను. వారు సంసారమునందుండియు సంసా
రమున కతితులు. మనసు వారి యధీనమునం దుండుటచే నాం
డఁదలచిన నింట నుండుదురు. పెడలదలంచిన నిట్టిచాకముగ
పెడలుదురు. అదియునుగాక న్యాయార్జితమగు సంత దృష్టి
ము దినువారి మనస్సు నిర్మలమై పవిత్రమైయుండును. వానకు
భావ్యపుడు కానమునం బ్రవేశించినది మొదలు న్యాయార్జిత
ము న్యాయార్జితమునగు ధనమే తమచుండుటచేసి వానిచిత్తము
కెప్పులున్నైయుండె. మఱియు నతఁడు దృష్టిమీను పంపా

దించినప్పుడు భగవద్భక్తులకు స్వార్థితమునఁ జాలభాగము దా
నము చేయుచువచ్చెను. దాతయెల్లప్పుడు భగవంతునకు సమీ
పక రియై యుండునుగదా! పూర్వోక్త విషయములంబట్టి నాన
కు సంసారముం దున్నపుడ మోహపాశబద్ధుఁడు గాఁడనియు,
నిర్మలాంతఃకరణముగలవాడనియు, బరమభక్తుడనియు, నిస్సృ
హగలవాడనియు మనము గ్రహింపవచ్చును. అట్టి గుణము
లుండుటచేతనే విరక్తితోఁబడనోడనే యశోఁడు సంసారము
నవలీలగ విడువగలిగెను.

మూఁగుడు తనయల్లుఁడు విరాగియైపోయెనని విని
తద్దయు విషాదముంది పిడుగడచిన వాని చందమున తోలు
దొల్లిని శ్చేష్టఁడయ్యెను. తెలివినచ్చినపిదప నతఁడు మహాకుపి
తఁడై యల్లుఁడుదారపుత్రులను నిరాధారులజేసి సన్యసించుట
దుష్కార్యమనియు సంసార నాశహేతువనియు నభిప్రాయపడి
యల్లుడుద్యోగము సేయనప్పుడైన నించుకథనము నిలువచేయ
కపోవుటచేతను కూతురిసంసారము బిడ్డలు పాపలు గలిగి పెద్ద
దగుటచేతను దానిపోషణ మేవిధంబున జరుగగలదని బెంగపె
ట్టుకొనియె. తనకున్న సాత్తులనుండి కూతునకేదేని గొంత
యయ్యవలయునన్న దనసంసారము దీవస్థితిలో నేయుండెను.
నానకు మొదటినుండియు నెవ్వరితో మాటలాడక మెంటిగనూ
ర్చుండి పోవఁచుటకాద నభిప్రాయపడునట్లు గానబడుచువచ్చె
నుగాని యుదేహంతల నంతవని తేయునని మామగొరన్నుడు

స్వస్థమందైత దలంబులేదు. తలచినవారందఱును ము
క్తియు ఘనుమలమొక్కయు నవస్థ నిరూపము గలుగుతము
మూలము తనమూలములను వివరించి మొటింగి తనపురో
హితముని గాంచి నానకు బుద్ధి వైరాగ్యమునుండి మరల్చి సంసార
మునకు దిక్కుమని యాధుననుబడినూరి కు వెను. ఇప్పురో
హితమును వలెయని బదులుదేరి పోవు త్వకానమునందు గూ
ర్వుండి యాత్మరథాన్యము చేయునున్న నానకునుగాంచి
యూలుబిడ్డలను మలఘలమాడ్చి సన్యసించుట యనుచితము
యెన్నో తెలుగుల వాని కుపదేశించెను. కాని వానియనమ్మ
త్వలమై యుండుటంకెని పురోహితుడు నచ్చినవారిని స్వ
గ్రామమునకు జని యావృత్తాంతము మూలన తెలింగించె
ను. అట్లును మరల సంసారియగుట యపాధ్యమని గ్రహించి
మూలము నానకునకు భాన్యపుకుకాణములో రావట్టిన
మేకువందల యిరువది యావాయలు వాని యూలుబిడ్డలకిచ్చి
రక్షింపవలయునని నవాలునకు విజ్ఞాపనముచెను. నవాలు నా
నకుదానిపుడు నిరాధారస్థితికి మిక్కిలి జాలినూదియై నా
నకుచేర పేడలనిమిత్తము చానమీయబడిన భనము వాని స
మ్మతిలేక యూలుబిడ్డల కిచ్చుట యధర్మమని భయపడి మా
యోదు కోరినపుకారము చేయుట కిష్టపడకయ్యె. అయినను
నానకునకు మతిలేదని లోకులు చెప్పుకొనుట చేతను మతిలే
నివాడు చేసిక భానధర్మములు భరింపజూకు దగినవి కావని

తెలియకుచేరను నవాబు వానిసంతుభవము దానముచేయక
 యాలు బిడ్డల కీయ బ్రయత్నించెను. నానకు నిరంతరము
 గోరీలదొడ్డిలో గూర్చుండి జనము సేయుచుండుటచే వానికి
 దేని యొక దయ్యమువట్టి యుండవచ్చునని కొందరు చెప్పిరి.
 తురకలకును దయ్యము లున్నవని నన్నికగలదు గావున నవా
 బు తన మతగురువు నొక్కనింబిలిచి మంత్రములు చదివియీ
 దయ్యమును వదలించుమని వానితోఁ జెప్పి నానకు నప్పుగిం
 చెను. ఆగురువు నానకుకడకుం బోయి తనమంత్రము లన్ని
 యుఁ జదివెను. ఎన్నిమంత్రములు జదివిన నతఁడెప్పటి య
 డ్లె యుండెను. తురక గురువు నానకుతో నించుక సేపు సం
 భాషించి వానికి దయ్యము వట్టలేదనియు మఱి లేకపోలేదని
 యు గ్రహించి యామాట నవాబున కెఱిగించెను. పేదలకు
 బుచ్చివేట్టవలసిన సొమ్ము మఱియొకఁఁగున వినియోగించుట
 మహాపాపమని మహమ్మదీయ ధర్మశాస్త్రములలో నుండుట
 చే నవాబు పాపభీతినొంది యాధన మేవిధంబున వినియోగిం
 పు నగునని జయరామునిం నిలిపించి యాలోచనమపిగెను.
 జయరాముఁడెటుచెప్పిన నెటువచ్చునో యని యేయాలోచన
 ముం జెప్ప వెర చెను. ఏలయున నానకుయొక్క యాలుబిడ్డల య
 వస్థజూడధనము వారికప్పుగిండుటయే న్యాయమని శోచుచు
 నానకు మఱి లేనివాఁడుకాదని తెలిసినప్పుడువానిచెప్పిన చొప్పు
 న వానిపొమ్ముధానముచేయక పోవుట యన్యచిత్తమనితోచును.

ఈరేండు ధర్మసంక్షేపములును రాముని బాధించిన కష్టమున నతడు నానకునే నీలుపించి కర్తవ్యమునుగూర్చి యదగుముని నవాటునకు విన్నవించెను. నవాబువాని చేష్టినచోప్పున శాసకును రమ్మని వరకావధాన ముంపెను. నానకువానియాజ్ఞ నిరాకరించి రానందున నవాబు వానిని బలవంతముగ దశనన్నిధికి రావించి తనయాజ్ఞప్రకారము రాకుండుటకు గౌరవామీమని కోపముతో నడిగెను. నానకు వానికిట్లనియె. “నేను మీసేవచేయువప్పుడు మీయాజ్ఞమన్నించి ఇప్పుడు భగవంతునిసేవ చేయుటచే భగవంతుని యాజ్ఞసేమన్నించెద. అప్పులు కులు విని నవాబు “నిపు భగవద్భక్తుండ వయితేనేని నేనును భగవద్భక్తుండనే. నేడు శుక్రవారము మసీదునకుఁజోయి మన మిద్దరము నమోజ చేయుదము ర” మ్మని పలికెను. భగవంతుఁడు సర్వవ్యాపకుఁడను నమ్మిక హృదయమున నుండుటచే నానకు మసీదునకు పోవ సమ్మతించె. సమ్మతించుటయు నవాబు కొలువులోనున్న గొప్పసరదారులను స్వమతగురువులను నానకును వెంటబెట్టుకొని వైభవముతో మసీదునకుఁజోయి ప్రార్థనల నారంభించెను. తురకలందరు దమయాచారప్రకారము ప్రార్థనపమయమున మోకాళ్ళమీదబడియుండ నానకు మాత్ర మిట్లుచేయక కాలువంచక నిలచియుండెను. ప్రార్థనలు ముగిసినపిదప నవాబు నిలచియున్న నానకునుజూచి “ఓయి నిపు నాతోగలిసి ప్రార్థించుటకు వచ్చితివా? లేక

నిలచియుండుటకు వద్దితివా? యని యడిగెను. నవాబు పృ
శ్చమునకు నానకు కిందాయ తరముఁ జెప్పెను. ప్రార్థనము
యమున మీరు గాంధారదేశమున గుఱ్ఱములను బేరము చే
యించుండిరి. అడ్రుచేత నేను మీతో గలసి యెల్లుభాగ్యధాన
సేయగలను. అనవుడు నవాబుపృశ్చనున్న భాషి వాచకు
తో నిట్లనియె. “నీవు నవాబుగారితో గలిసి ప్రార్థనము జేయ
గోచుమున వాతో గలసి యేలప్రార్థంపవైతివి” అప్పులుకు
లకు నాన కీవిధమున బదులుచెప్పెను. “మీ తక్కువ యేము
న్నది. మీగుఱ్ఱపుపిల్ల మీచోడిలోనున్న బోదెలో బడునే
మోయను భయమున మీనునను ప్రార్థనసమయమున మీ
గుఱ్ఱపుపిల్ల వెనుక నేయుండెను. నేనుమీతో గలిసిన మాత్ర
మెల్లు ప్రార్థించుచున్నాను.”

అతనిపలుకులు విని నవాబు వానిగురువు విస్మయము
మొంది యొందోరుల మొగంబులు చూచుకొని యెట్టకేలకు
తమమనస్సు లానమయమున నిజముగా మనీషలో లేవనియొ
ప్పుకొనిరట. అన్యుల మనోగతములకు వాలోచనలను విజ్ఞాన
వంతులు సులభముగ నెఱుంగ గలరని ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞులు
చెప్పుచున్నారు ఇది నిజమో యతిశయోక్తియో మనము
చెప్పుటలము. అనంతరము నవాబు నానకును బిలిపించిన కా
ర్యము మరువక ధనమెల్లు వ్యయము చేయవలయునని వాని
నడిగెను. ఎన్ని విధములఁ జరచి తరచి యడిగినను నానకు

మెట్టమొదట దానున్నట్లు ధర్మము చెయుచును నుక్తి చెప్పి ను. నవాబు నానకు నడిగిన కార్యములేదని తెలిసికొని వానిం బంపివేసి యాధనము సగము నానకు మనోరథ ప్రకారము చేదలకు పంచిపెట్టి సగ మాలుబిడ్డల కిచ్చెను.

ఈనాటి హిందువులకు వలెనె యానాటి హిందువులకు గూడ జాతి మతవర్ష సంబంధములయిన పట్టుదలలు మిక్కుటముగ నుండెను. మనదేశము నిప్పుడు క్రైస్తవ వులు కురిపాలించు చున్నట్టె యప్పుడు మహమ్మదీయులు పరిపాలించుచుండిరి. ప్రభువులు, మహమ్మదీయు మతస్తులయినను దేశీయులు హిందూమతమునే యవలంబించి విశువక యభిమానముగలవారై యుండిరి. తురకలు హిందువులు యా మోక్షముననుచు ములగలియుచు వచ్చిరిగాని కలిసి తినుట వియ్యమందుట మొదలగు వానిలో మాత్రము హిందువులు గలియరై. హిందువుడు మసీదున కుబోయి తురకలంగలసి సమాజ చేయుట స్వమత మరియాదం దాటుటగా నానాటివారు భావించుచు వచ్చిరి. అట్టివాని నానాటివారు వెలివేసిరేగాని వర్షములో నుంచరైరి. నానకు మహమ్మదీయులతో గలిసి మసీదులో శార్థనచేసి స్వమతమరియాద సతిక్రమించెను. నవాబు ఖాజీవాని వెంటబెట్టుకొని పోవుటంజేసి నానకు స్వభావముగని వారందఱు దేవుక యతడు నవాబు ప్రేరణంబున తురకలలో గల్గెనని యే తెచ్చుకొనిరి. ఇయరాముడొకమాట విన్నప్పుడు ఇంక

లోటుకుడి యతిత్వరితమున నింటికిజోయి యానాథుని భార్యకొలుగించెను. ఆమెతన సహజధైర్యమునుజూపి భార్యతెప్పినమాట సరిగా నమ్మలేదు. జయరాముడు తనమాట భార్యసరిగా నమ్మకపోవుటచే నిబ్బసిరి గనుగొని రమ్మని నాథుడను బ్రాహ్మణుని నానకువద్ద కంపెను. ఆబ్రాహ్మణుడు తల గమే జోయి యథార్థసితి దెలుసుకొని నానకు తురకలలో గలిసినమాట యబద్ధమనియు నానకు నవాబుమాటలోబడి యట్టిపనిచేయువాడు కాదనియు జెప్పెను. అదివిని జయరాముడు భార్యయు మిక్కిలి సంతసించిరి.

నానకు విరాగులలో గలిసినవార్త కాళునకు జాలకాలమునకుగొని తెలియదయ్యె. తాల్యెండి గ్రామమునకు సుల్తానుపురమునకు కొన్ని వందలమైళ్ళ దూరమున్నందున నాదినములలో వలకమాసము దెలియుట చాలకష్టముగ నుండెను. పూర్వము పొరుగుారి వారాలు దెలియవలెనన్న గృహస్థుడు పురోహితునో యింటి మంగలినో యింటి పాటకునో లేక బత్తెమిచ్చి ప్రత్యేకముగా నొక మనిషినో పంపవలయును. కుమారుని వార్త కాళున కెల్లట తేలిసెను. ఆవారావినగానే కాళునిచోగొములు నిలుపునంటోయెనని చెప్పవచ్చును. తీస్తాదేవి దుఃఖ మింతింతయని వర్ణింప నలవిగాదు. మెథర్త తన దుఃఖము, గోపానేకముచేత నదుమనదుమ మరచుచున్నది. తీస్తాదేవి కాలమున భూడివియే కోపమెట్టిదో

యెఱుంగనిదిగావున నామి దుఃఖమున కారటయే లేకపోయె
ను అయినను కుమారుని స్థితి యున్న దున్నట్లు తెలిసికొని
రమ్మని గాఢోద మర్దముడను గాయకుని సుల్తానుపురమున
కంపెను. మార్గమున మర్దనున కెదురుపడిన మొదటిపురుషు
డే యావార్తనిజమని కలికెను. అప్పుటికిని మర్దనుని మనసు
సందేహపరవశమగుటచే సుల్తానుపురమునకు వచ్చినతోడనే
జయరాముడు వానిసందేహమును దీర్చెను. అదూత యం
తతోఁ దనివి మొదక నానకును స్వయముగా జూడవలయు
నని కోరి గోరిలపొడ్డికిఁబోయి యాతనిం గాంచి మరల గృహ
స్థాశ్రమస్వీకారముఁ జేయునుని వాని కెన్నెన్నో యుపదేశ
ములఁకేసెను. ఈతఁడు తాల్పెండినుంచి వచ్చునప్పుడు తన
వాక్యమత్యుతిచేత నానకు మనసు గరిగించి గృహస్థుంజేయ
గలిగినట్లు కాకునతోఁ బ్రజలు పలికివచ్చు అందుచేత నతఁడు
తన యావచ్చకి విడిచిపెట్టి నానకుం దిప్పుజొచ్చెను.
అయ్యురువుర కలయికచేత నానకు గృహస్థాశ్రమము స్వీకరిం
చలేదు గాని నానకు చేసిన వేదాంతబోధలచేత మర్దనుడు
సంసారముమీఁద విరక్తుడై తాల్పెండికిఁ బోయి కాయనకుఁ
కుమారుని యనన్తయైనం జెప్పఁ దలపక నానకునకు శిష్యు
డయ్యెను. ఊరక శిష్యుడైయుండక నానకు కంఠములోఁ
బ్రాగములడివంతకాలము పరమభక్తుడై తోడు నడ యాడు
వానిని నేపించెను.

లోకము నుద్ధరింపవలచిన మహాత్ము లొక్కచోట నెప్పుడు నుండకు. తాము బుట్టిపెరిగినచోటులను వ్యవహారములు చేసినచోటుల మొదలై యుండరు. తమకు భగవంతుఁ డిచ్చిన జ్ఞానము లోకమంతట వెల్లడిచేయుటయే వారి ముఖ్యదేశము. గావున మహాత్ములు నిరంతరము 'దేశాటనము' చేయుచుందురు. నానకుగూడ జగదుపకార పారిణుడగుటచే మర్దనుడు తన శిష్యుడైన కొన్ని వాళ్ళకు సుల్తాను పురము విడిచి మతయొకతావునకు పోవవలచెను. మర్దనుడు మందిపాటకుండగుటచే నిరంతరము భగవన్నామ కీర్తనము గాన సూపమున వానినోటనుండి వినవచ్చుచని నానకు తాంబూరా కానలయునని కోరి యదికొనుటకైన వనవద్ద ధనముఁ లేనందున దానికి పలయు ధనమిమ్మని సోదరివద్దకు వర్తమాన ముపెను. తమ్ముడట్టి కోరిక కోరుటయే చాలునని నానకిదేవి తక్షణమే వానికిఁ గానలసిన ధనమిచ్చి సోదరు నెకసారి జూడఁగోరి యెట్లులైన వచ్చిచూచి పొమ్మని ప్రాథమపూర్వకముగా వర్తమాన ముపెను. నానకు తనయక్కమాట లోగిసి వేయలేక యుండు దర్మమునకుఁ బోయెను. నానకి తమ్మును యిక్కిలి గారవించి భోజనముపెట్టి చాలసేపు వానితో సంభాషించెను. అక్కడ నుండగానే నానకు పూర్వపు చెలికావగు బలుని జూడఁగోరెను. నానకి వెంటనే వానిని రామివలె నతఁడు వానిని జూచి నీ వెట్లున్నావని యడిగెను. బలుడప్పు టకులు విని యజమానుఁడు తన్ను విడిచిపోవునది మొదలు

తన కేమియు దోచక పిచ్చియైతి వట్లున్నదనియు సెలవయ్యె నేని తాత్పర్యము బోయి వ్యవహారములం జక్క జెట్టుకొని మున్ను చేయఁదలంచిన పని తేయనచ్చుననియు బనుట చెప్పి నానకుచేసిన పని చాల మంచిదని పొగడి యతండు త్రొక్కినట్టివ తప్పున్న వానిని నిరసించి తనకు నానకునందుఁ బరచుభక్తి గలిగింపుమని భగవంతుని బ్రార్థించెను. నానకు వాని భక్తికిమెచ్చి తాత్పర్యము బోవుటకు వానికి ననుజ్ఞ నిచ్చెను.

అనంతరము నానకు సోదరినద్ద సెలవు బుచ్చుకొని నిజనివాసమగు గోరీలదొడ్డికి బోయెను. మర్దనుడు తాంబూరా గొనుటకు బజారున కరిగెను. బజారులో నెక్కడవెదకిన నెక్కడ తాంబూరా యైనది దొరకలేదు. దొరకకపోవుట యటుండగా వాని యుద్దేశమెఱిగిన పడుచువాండ్రందఱు వానిని జూచి యెగతాళి చేసిరి. మర్దనుడు బజారితయ్యఁ దిరిగి తిరిగి విసికి వేసారి నానకుకడకు బోయి తాంబూరా దొరకకపోవుట యు దన్నెల్లవారు బరిహసించుటయు బోవగు వృత్తాంతమెఱింగించెను. నానకు వానికలుకులు విని యిట్లున్న యూహించె. (1) ప్రపంచమంతయు నజ్ఞానాంధకారమున మునిగి యున్నది. ఇప్పుడు లోకము మనల నిరసించినాడు ముందుముందు పశ్చాత్తాపముతోడను వినయముతోడను, మన మాటల నాకర్షించును. ఈశ్వరునియంక్షఁ గాటమిగుల మనస్సు నిలిపిన తరమ

భాగవతోత్తమని మనోధైర్యమెట్లుండునో చూచితిరా? లోకము లనమాట నిరాకరింపక వినయముతో వినునుని వాని యంతరాల్మ విస్పష్టముగ వానికి జెప్పెను. భగవద్భక్తులకు సామాన్యమనుష్యులకు గల ముఖ్యభేద మిదియే. అనంతరము నానకు కొంచెము యోచించి సుల్తానుపురమునకు సమీపమందున్న యొక గ్రామములో నొక వత్సకుడు పెహురూ యనునాడు తాంబురాలు చక్కగా చేయఁగలఁడనియు వాని కడకు బోయిన దొరకుననియు జెప్పి మర్దను నంపెను. మర్దనుఁడు బయలుదేరి నానాస్థలములు దిరిగి యామనుష్యుని నెలపుగానక మూనుతినములు తిరిగితిరిగి మిక్కిలి డస్సి యొక చెట్టుక్రింద గూర్చుండ వానివద్దనే పెహురూ వచ్చి యొక తాంబురాయుచ్చెనట. మర్దనుఁడు దాని వెల యీయబోవ దాని నతఁడు కరిగ్రహింపక నానకుదరిశనము చేయింపుమని ప్రార్థించెను. మర్దనుఁడను వానిందోడ్కొని నానకునకు జూపి త దభీష్టముం దీర్చెను.

మర్దనుఁడు గానవిద్యలో నానాటివారి నందరిని మించె నని చెప్పుదురు. తాంబురా దెచ్చి సృతివేసి యతఁడు తుహినిరాకార్ తుహినిరాకార్ నానక్ బందాతేరా యను పల్లవిగల కృతి పాడెను. పాడినతోడనే నానకు భక్తిరసపరవ శుఁడై యొడలేఱుంగక పడియెను. మర్దనునకు గానమునందభి కప్రజ్ఞ మొదట లేదనియు నానకు వరప్రసాదమునకు నిము

సమున నట్టిప్రజ వానికిఁ గలిగినదనియుఁ గొందఱునుచున్నా
రు. కొందరు మర్దనునకుఁ సహజముగా గానమునం దధికప్ర
జగలదని చెప్పుదురు. నానకు మైమరచిపడుట మర్దనునియొ
క్క గానప్రభావముచేత గాక వాని హృదయమున నున్న
భక్తిరసముచేతనే యని కొందఱు పలుకుదురు. ఈనూటయే
కొంతవఱకు నిజమని తోచుచున్నది. భక్తిరసములేని శు
ష్కహృదయుడు రాళ్ళ గరగించు పాటలు వినినను ఘరవశుఁ
డై మూర్ఛిల్లువా? సహజముగా హృదయము భక్తిపూరితమై
నప్పుడు స్వల్పగానము సహితము వాని కుల్సాహము గలిగిం
చును. అంతేకాని తాంబూరా కొయ్యలు నోటిపాటలు భక్తిలే
నివానికి భక్తి సృష్టింపలేవు.

నానకు రెండుదినములు మూర్ఛానస్థులొందుడి మూడ
వనాడు కన్ను దెరచి చూచెను. గురువునకు మెలకువ వచ్చిన
తోడనే మర్దనుండు స్వగ్రామమునకుఁ బోవుటకు సెలవిమ్మ
నియడిగెను. నానకు కారణముం దెలియఁగోర మర్దనుఁడిట్లని
యె. “మీరు మూర్ఛవోయి రెండేసి దినములీ ప్రకారము
గా నున్న పక్షమున నాపనియేమి కావలయును? ఆకలిచేత దా
హముచేత నేను చచ్చిపోనా! కావున నన్ను బోనిండు.” శి
ష్యుని లేలమాటలు విని గురు విట్లనియె. “నీయిష్టము వచ్చి
నట్లు చేయవచ్చును. నీవు స్వగ్రామమునకుఁ బోయి సుఖించి
కను సంతోషమే నన్ను గనిపెట్టుకొనియున్నను సంతోషము.

ఉండఁదలఁతువేని యాకలిచేత దప్పికచేత బాధపడవలసి
యుండును. నానకుతో నున్న వానికి నానకుతో పాటు కష్టము
లేగాని సుఖములు లభింపవు” మర్దనుడు పలుకులు విని యే
మియుం బదులు చెప్పక యెటుచేయుటకుం దోచక సందిగ్ధ
మనస్కుడై యుండెను. అంతలో మర్దనుడు తన బ్రాహ్మిని
విడిచి పోవదలంచుకొన్నాడని విని నానక విచార మొరీదీ మ
ర్దనుని బిలిపించి పోవదలఁచిన కారణమడిగి తమ్ముని విడిచి
పోవదలనియు సుల్తానుపురములో నున్నంతకాలము తనయిం
టనే రెండుపూలలు భుజియింప నలసిన దనియు సోదరుడా
యూరు విడిచిపోవునప్పుడు వానినెంట బోవలసినదని యీ
ప్రయోగమున కిగు కర్చులన్నియు తానే యిచ్చుకొనబూను
నగియుఁ జెప్పి యిప్పుడే రెండుబట్టలు నిరునది రూపాయలు
వాని కిచ్చెను. అది పుచ్చుకొని మర్దనుడు వారు చెప్పినట్లు
చేయుటకు వాగ్దానము చేసి మరల నానకు కడకుంబోయెను.
మర్దనుడు కనబడకపోవుటచే నతడు స్వగ్రామమున కే బోయి
యుండవచ్చునని నానకు తలంచి వానిం జూచినతోడనే మర
ల నేలవచ్చితివని యడిగెను. మర్దనుడు నానకదేవి తన్ను బి
లిపించి చెప్పినమాటలన్నియు వాని కెఱిగించెను. మర్దనుడు
తన సోదరివద్దనుంచి వస్త్రములు గ్రహింపవచ్చునే కాని ధన
ము స్వీకరించుట యనుచితమని తలంచి నానకు వానివద్దను
న్న ధనముఁ దీసికొని సోదరివద్దకుఁ బోయి యామెధనమామి

కిచ్చెను. ఆమె దానిని బుచ్చుకొనుట కిష్టము లేనిదయ్యున న ముఁదేమను కొనునోయను భయమున మరల గ్రహించి గృహస్థాశ్రమము స్వీకరించి తల్లి దండ్రిలకు నాలు బిడ్డలకుఁద నకు బావకు నత్త వానికి నెప్పటియట్లు నేత్రానందము గలుగ జేయునని వానిని బ్రార్థించెను. ఎన్ని చెప్పినను నానకు తనతోవ విడువనందున నానకీదేవి తమ్మునిం జూచి “ నాకు నిన్నుఁ జూడనలయునని బుద్ధి ప్రకటనపుడు నేను నీకు వర్తమాన మంపెదను. నీవు తక్షణము వచ్చి నన్నుఁజూచి సోపల యు” నని కోరెను. నానకు సోదరి కోరికను దప్పక తీర్చుట కొదింబడెను.

